

Poz. 30

**DECYZJA NR 145
KOMENDANTA GŁÓWNEGO POLICJI**

z dnia 5 kwietnia 2014 r.

**w sprawie programu nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów służby kryminalnej
wykonujących czynności dochodzeniowo-śledcze**

Na podstawie § 54 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji (Dz. U. Nr 126, poz. 877¹⁾, z późn. zm) postanawia się, co następuje:

§ 1. Określa się program nauczania na kursie specjalistycznym dla policjantów służby kryminalnej wykonujących czynności dochodzeniowo-śledcze, stanowiący załącznik do decyzji.

§ 2. Realizację programu, o którym mowa w § 1, powierza się Szkole Policji w Pile.

§ 3. Decyzja wchodzi w życie z dniem podpisania.

Komendant Główny Policji

nadinsp. Marek DZIAŁOSZYŃSKI

---

¹⁾Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 221, poz. 1644, z 2008 r. Nr 180, poz. 1116, z 2010 r. Nr 209, poz. 1381 oraz z 2012 r. poz. 899.

Załącznik do decyzji nr 145
Komendanta Głównego Policji
z dnia 5 kwietnia 2014 r.

**PROGRAM NAUCZANIA NA
KURSIE SPECJALISTYCZNYM
DLA POLICJANTÓW SŁUŻBY KRYMINALNEJ
WYKONUJĄCYCH CZYNNOŚCI
DOCHODZENIOWO-ŚLEDTCZE**

SPIS TREŚCI

1. Nazwa kursu
2. Katalog zadań do realizacji, których kurs ma przygotować
3. Kryteria formalne, jakim muszą odpowiadać kandydaci kierowani na kurs
4. System prowadzenia kursu
5. Czas trwania kursu
6. Liczebność grupy szkoleniowej
7. Warunki niezbędne do osiągnięcia celów kształcenia
8. Zakres tematyczny i zasady oceniania
9. Forma zakończenia kursu
10. Skład zespołu programowego

1. Nazwa kursu

Kurs specjalistyczny dla policjantów służby kryminalnej wykonujących czynności dochodzeniowo-śledcze.

2. Katalog zadań, do realizacji których program ma przygotować

Program obejmuje treści – wiedzę i umiejętności, które przygotowują teoretycznie i praktycznie policjanta do wykonywania zadań związanych z prowadzeniem postępowań przygotowawczych. Absolwent kursu będzie potrafił realizować zadania w zakresie określonym treściami programowymi, tj.:

- prowadzić postępowanie przygotowawcze,
- trafnie określać kwalifikację prawną zdarzeń przestępczych,
- umiejętnie uzasadniać decyzje procesowe,
- stosować wybrane, najprostsze metody i formy pracy operacyjnej,
- realizować proces wykrywczy.

3. Kryteria formalne, jakie powinni spełniać kandydaci kierowani na kurs

Na kurs specjalistyczny może zostać skierowany policjant, który prowadzi postępowania przygotowawcze, a jego wiedza i umiejętności wymagają uzupełnienia lub przewidywany jest do wykonywania zadań związanych z prowadzeniem postępowań przygotowawczych.

Policjanci kierowani na kurs, zobowiązani są do posiadania (do wglądu w jednostce szkoleniowej) poświadczenia bezpieczeństwa uprawniającego do dostępu do informacji oznaczonych klauzulą, co najmniej „poufne” oraz do posiadania w jednostce szkoleniowej kabury na broń osobistą.

4. System prowadzenia kursu

Kurs jest prowadzony w systemie stacjonarnym. Policjanci podczas kursu są zakwaterowani w jednostce szkoleniowej Policji.

5. Czas trwania kursu

Kurs trwa **60 dni**. Liczba godzin lekcyjnych, liczonych w jednostkach 45-minutowych, nie powinna przekraczać **8 godzin dziennie**. **Wyjątek stanowi dzień, w którym realizowane będą zajęcia z bloku nr IV (szkolenie strzeleckie), wówczas łączny czas zajęć nie powinien przekraczać 10 godzin lekcyjnych dziennie**. Realizacja treści kształcenia zawartych w programie kursu wymaga przeprowadzenia łącznie 467 godzin lekcyjnych.

Na całkowity wymiar czasu trwania kursu składają się:

Przedsięwzięcia	Czas realizacji
Rozpoczęcie, zapoznanie z regulaminami i organizacją kursu	1 dzień
Zajęcia programowe	58 dni
Egzamin końcowy i zakończenie kursu	1 dzień
Ogółem	60 dni szkoleniowych

6. Liczebność grupy szkoleniowej

Poszczególne treści kształcenia należy realizować w grupach szkoleniowych, których liczebność, z uwagi na cele dydaktyczne zajęć oraz efektywność stosowanych metod dydaktycznych, nie powinna przekraczać 20 osób.

7. Warunki niezbędne do realizacji i osiągnięcia celów kształcenia

Sluchacze powinni otrzymać materiały przeznaczone do analizy w ramach ćwiczeń lub dyskusji, co najmniej jeden dzień wcześniej przed planowanym terminem zajęć.

Nauczyciel policyjny ma prawo zlecać słuchaczom wykonanie zadań, które będą niezbędnym uzupełnieniem zajęć programowych.

Nauczyciel policyjny podczas prowadzenia symulacji, bądź ćwiczeń, może regulować czas przerw w zajęciach w sposób zapewniający optymalne osiągnięcie zakładanych celów.

Nauczyciel policyjny, podczas realizacji treści kształcenia jest zobowiązany posługiwać się przykładami z praktyki policyjnej i orzecznictwa sądowego.

Prowadzący zajęcia zobligowani są również do promowania wśród słuchaczy postaw równego, niedyskryminacyjnego traktowania uczestników prowadzonych przez Policję postępowań.

Zaleca się, aby podczas realizacji zajęć programowych korzystać z wiedzy i doświadczenia policjantów jednostek organizacyjnych Policji oraz podmiotów pozapolicyjnych.

Dopuszcza się wykonywanie strzelań w ubiorach cywilnych.

8. Zakres tematyczny i zasady oceniania

Nr bloku	Nazwa i charakterystyka bloku zagadnieniowego	System oceniania
1.	<p>Postępowanie przygotowawcze</p> <p>W ramach bloku realizowanych jest osiemnaście tematów, ukierunkowanych na kształcenie umiejętności z zakresu czynności procesowych wykonywanych w postępowaniu przygotowawczym, tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wybrane elementy części ogólnej kodeksu karnego. 2. Wprowadzenie do procesu karnego. 3. Planowanie w pracy dochodzeniowo-śledczej. 4. Wszczęcie, odmowa wszczęcia i przedłużenie czasu trwania postępowania przygotowawczego. 5. Dowody rzeczowe i dowody z dokumentów. 6. Biegły i pomocnicy procesowi. 7. Zatrzymanie rzeczy, przeszukanie. 8. Przesłuchanie świadka. 9. Przesłuchanie podejrzanego, oraz udział obrońcy w fazie postępowania „ad personam”. 10. Zatrzymanie osoby i środki zapobiegawcze. 11. Tymczasowe zajęcie mienia ruchomego, zabezpieczenie majątkowe i czynności procesowe oraz operacyjno-rozpoznawcze, mające na celu ujawnienie składników majątkowych sprawców przestępstw. 12. Okazanie. 13. Weryfikacja zeznań i wyjaśnień. 14. Zawieszenie i podjęcie zawieszono postępowania przygotowawczego. 15. Połączenie postępowań przygotowawczych, wyłączenie materiałów do odrębnego prowadzenia, przekazanie postępowania przygotowawczego. 16. Umorzenie postępowania przygotowawczego. 17. Zamknięcie postępowania przygotowawczego. 18. Postępowanie przyspieszone. 	<p>W bloku zaplanowano sześć sprawdzianów wiedzy. Oceny z nich uzyskane stanowią oceny bieżące. Ocena okresową jest średnia arytmetyczna ocen bieżących.</p> <p>Do oceny stopnia opanowania umiejętności związanych ze sporządzaniem dokumentów stosuje się dwustopniową skalę ocen z wpisem uogólnionym zaliczono (zal.) albo nie zaliczono (nzal.) albo sześciostopniową skalę ocen (1-6).</p> <p>Ocena negatywna uzyskana w czasie realizacji bloku zagadnieniowego musi być poprawiona na ocenę pozytywną.</p>
	Razem 200 godz.	
2.	<p>Praca operacyjna</p> <p>W ramach bloku realizowanych jest siedem tematów, ukierunkowanych na kształcenie umiejętności z zakresu pracy operacyjnej, tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie do pracy operacyjnej. 2. Wywiad operacyjny. 3. Obserwacja doraźna. 4. Analiza kryminalna. 5. Osobowe środki pracy operacyjnej. 6. Kontrola operacyjna. 7. Formy pracy operacyjnej. 	<p>W bloku zaplanowano dwa sprawdziany wiedzy. Oceny z nich uzyskane stanowią oceny bieżące. Ocena okresową jest średnia arytmetyczna ocen bieżących.</p> <p>Do oceny stopnia</p>

	Razem 35 godz.	opanowania umiejętności związanych ze sporządzaniem dokumentów stosuje się dwustopniową skalę ocen z wpisem uogólnionym zaliczono (zal.) albo nie zaliczono (nzal.). Ocena negatywna uzyskana w czasie realizacji bloku zagadnieniowego musi być poprawiona na ocenę pozytywną.
3.	<p>Proces wykrywczy wybranych przestępstw</p> <p>W ramach bloku realizowanych jest osiemnaście tematów, ukierunkowanych na kształcenie umiejętności z zakresu, prowadzenia wybranych czynności wykrywczych w ramach postępowania przygotowawczego, tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykorzystanie informatyki w pracy dochodzeniowo-śledczej. 2. Kryminalistyczne badanie miejsca zdarzenia. 3. Podejmowanie czynności wykrywczych w sprawach o przestępstwa kradzieży i kradzieży z włamaniem. 4. Podejmowanie czynności wykrywczych w sprawach o przestępstwa rozbójnicze i uprowadzenia osoby. 5. Podejmowanie czynności wykrywczych w sprawach o przestępstwa oszustwa. 6. Podejmowanie czynności wykrywczych w sprawach o przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. 7. Podejmowanie czynności wykrywczych w sprawach o przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności. 8. Podejmowanie czynności wykrywczych o przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu. 9. Podejmowanie czynności wykrywczych w sprawach o przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu. 10. Podejmowanie czynności wykrywczych o przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji. 11. Podejmowanie czynności wykrywczych w sprawach o przestępstwa fałszowania pieniędzy i dokumentów. 12. Handel ludźmi. 13. Podejmowanie czynności wykrywczych w sprawach o przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych i samorządu terytorialnego. 14. Podejmowanie czynności wykrywczych w sprawach o przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu oraz ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych. 15. Podejmowanie czynności wykrywczych w sprawach o przestępstwa komputerowe. 16. Etyka w pracy dochodzeniowo-śledczej. 17. Stres i wypalenie zawodowe. 18. Postępowanie przed sądem I instancji. 	W bloku zaplanowano cztery sprawdziany wiedzy. Oceny z nich uzyskane stanowią oceny bieżące. Ocena okresową jest średnia arytmetyczna ocen bieżących. Do oceny stopnia opanowania umiejętności związanych ze sporządzaniem dokumentów stosuje się dwustopniową skalę ocen z wpisem uogólnionym zaliczono (zal.) albo nie zaliczono (nzal.). Ocena negatywna uzyskana w czasie realizacji bloku zagadnieniowego musi być poprawiona na ocenę pozytywną.
	Razem 201 godz.	
4.	Doskonalenie umiejętności strzeleckich	Do oceny stopnia

	W ramach bloku realizowane są dwa tematy ukierunkowane na doskonalenie umiejętności z zakresu wyszkolenia strzeleckiego.	opanowania umiejętności stosuje się dwustopniową skalę ocen z wpisem uogólnionym
	Razem 30 godz.	zaliczono (zal.) albo nie zaliczono (nzal.) Warunkiem zaliczenia tematu jest zaliczenie wszystkich planowanych strzelań.

9. Forma zakończenia kursu

Na zakończenie kursu przeprowadza się egzamin z umiejętności praktycznych. Założenie egzaminacyjne powinno być tak opracowane, aby za jego pomocą można było sprawdzić wiedzę i umiejętności z zakresu procesu karnego i taktyki czynności wykrywczych.

10. Skład zespołu programowego

Dane o wykonawcy	Imię i nazwisko	Nazwa jednostki organizacyjnej Policji
Przewodniczący zespołu	Jerzy Powiecki	Szkoła Policji w Pile
Zastępca Przewodniczącego zespołu	Mariusz Wiatr	BSK KGP
Sekretarz zespołu	Marzena Brzozowska	Szkoła Policji w Pile
Członkowie zespołu	Grzegorz Bonalski	KWP w Katowicach
	Maria Halczyk-Siwecka	BSK KGP
	Jacek Kałek	KWP w Poznaniu
	Wiesław Malowany	Szkoła Policji w Pile
	Zbigniew Małecki	Szkoła Policji w Pile
	Marek Nowak	KWP w Krakowie
	Wojciech Tomaszewski	KWP w Gdańsku

BLOK ZAGADNIENIOWY NR I**Postępowanie przygotowawcze****TEMAT NR 1: Wybrane elementy części ogólnej kodeksu karnego.**

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- rozróżnić elementy przestępstwa,
- analizować czyny zabronione pod kątem ich ustawowych znamion,
- rozróżnić stadialne i zjawiskowe formy przestępstwa,
- określić zasady odpowiedzialności za przestępstwa w zależności od formy ich popełnienia,
- interpretować okoliczności wyłączające odpowiedzialność karną oraz skutecznie wnioskować o ich stosowanie,
- dokonać kwalifikacji prawnej w przypadku wystąpienia zbiegu przestępstw, zbiegu przepisów oraz przestępstwa ciągłego,
- zinterpretować okoliczności wpływające na obostrzenie kary.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Omówienie założeń organizacyjnych kursu.	1	pogadanka	Zapoznaj słuchaczy z programem szkolenia, zasadami oceniania, oraz zaliczania poszczególnych zagadnień i bloków tematycznych, poprawiania ocen bieżących, a także z zasadami przeprowadzenia egzaminu kończącego szkolenie. Dokonaj swojej autoprezentacji, poproś o prezentację słuchaczy.
2. Pojęcie przestępstwa. 3. Ustawowe znamiona czynu zabronionego.	3	pogadanka, ćwiczenia	Przypomnij pojęcie przestępstwa oraz ustawowe znamiona czynu zabronionego. Poleć słuchaczom przeprowadzenie analizy wybranych artykułów części szczególnej kodeksu karnego pod kątem ustawowych znamion.
4. Stadialne i zjawiskowe formy popełnienia przestępstwa. 5. Okoliczności wyłączające odpowiedzialność karną: - ze względu na brak bezprawności czynu, - ze względu na brak winy.	6	wykład, ćwiczenia, pogadanka	Przypomnij formy popełnienia przestępstwa i okoliczności wyłączające odpowiedzialność karną. Poleć słuchaczom, aby na bazie założeń określili stadialne i zjawiskowe formy przestępstwa oraz okoliczności wyłączające odpowiedzialność karną.

6. Zbieg przepisów ustawy. 7. Przestępstwo ciągle. 8. Zbieg przestępstw.	4	wykład, dyskusja	Postępując się prezentacją materiałów w formie graficznej, omów instytucje: zbiegu przepisów ustawy, przestępstwa ciągłego i zbiegu przestępstw; omawiane treści ilustruj przykładami. Zwróć uwagę na prawnokarne konsekwencje ich wystąpienia. Podaj słuchaczom sposoby zapisywania kwalifikacji prawnej w sytuacji wystąpienia zbiegu przepisów ustawy, przestępstwa ciągłego i zbiegu przestępstw.
9. Kary i środki karne oraz okoliczności mające wpływ na wymiar kary. 10. Nadzwyczajne złagodzenie kary. 11. Nadzwyczajne obostrzenie kary. 12. Okoliczności mające wpływ na wymiar kary	2	wykład, dyskusja	Omów pojęcie kary i środka karnego, scharakteryzuj poszczególne kary i środki penalne. Wskaż na konieczność znajomości tych zagadnień przez policjanta, z uwagi na możliwość konsensualnego zakończenia postępowania przygotowawczego. Omów okoliczności wpływające na nadzwyczajne złagodzenie kary. Wskaż okoliczności, które nadzwyczajnie wpływają na zaostrzenie wymiaru kary. Omów instytucję powrotu do przestępstwa i przestępstwo o charakterze chuligańskim. Przy omawianiu art. 65 k.k. nawiąż do znamion art. 258 k.k.
13. Kwalifikowanie określonych stanów faktycznych.	4	praca w grupach, dyskusja	Poleć słuchaczom, aby na podstawie założeń dokonali analizy określonych stanów faktycznych uwzględniających: czyn ciągły, realny i pozorny zbieg przestępstw, rzeczywisty i pozorny zbieg przepisów ustawy oraz okoliczności wpływające na nadzwyczajne zaostrzenie wymiaru kary.
14. Zaliczenie tematu nr 1.	1	sprawdzian wiedzy	Wystawienie oceny okresowej.

TEMAT NR 2: Wprowadzenie do procesu karnego.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- omówić zasady procesowe obowiązujące w postępowaniu przygotowawczym,
- określić tryb ścigania przestępstwa,
- określić formę prowadzenia postępowania przygotowawczego,
- określić właściwość miejscową i rzeczową podmiotów realizujących postępowanie przygotowawcze,
- scharakteryzować status stron w procesie karnym,
- określić zakres uprawnień Policji w postępowaniu przygotowawczym,
- scharakteryzować nadzór prokuratorski i służbowy nad postępowaniem przygotowawczym.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Stadia procesu karnego. 2. Zasady procesowe.	2	wykład, pogadanka	Przypomnij cele procesu karnego i jego poszczególne stadia. Wskaż zasady procesowe, ze szczególnym uwzględnieniem zasad obowiązujących w postępowaniu przygotowawczym. Podkreśl znaczenie stosowania zasady informacji prawnej oraz domniemania niewinności.
3. Cele, formy oraz organy prowadzące postępowanie przygotowawcze. 4. Właściwość miejscowa i rzeczowa jednostek Policji.	5	wykład, praca w grupach	Omawiając zadania postępowania przygotowawczego zaakcentuj, iż zebranie, zabezpieczenie i utrwalenie dowodów dla sądu ma nastąpić w postępowaniu przygotowawczym w taki sposób, aby rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło na pierwszej rozprawie głównej. Przypomnij tryby ścigania przestępstw. Przeprowadź ćwiczenia polegające na ustalaniu formy postępowania przygotowawczego i trybu ścigania. Zwróć uwagę na rolę wniosku o ściganie w sprawach o przestępstwa ścigane na wniosek, a także na możliwość cofnięcia wniosku o ściganie oraz zgody i zezwolenia na ściganie w sprawach o przestępstwa wymagające takiej zgody lub zezwolenia. Omów kryteria, którymi należy się kierować przy ustalaniu właściwości miejscowej i rzeczowej. Określ zasady ustalania właściwości miejscowej, szczególnie w przypadkach przestępstw popełnionych, np. w środkach komunikacji.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
5. Zakres uprawnień Policji w postępowaniu przygotowawczym. 6. Wyłączenie policjanta prowadzącego postępowanie przygotowawcze.	2	wykład	Omawiając zakres uprawnień Policji w postępowaniu przygotowawczym wskaż czynności zastrzeżone dla prokuratora i sądu. Omów zasady i tryb kierowania sprawą do postępowania mediacyjnego. Podkreśl znaczenie prawidłowo przeprowadzonego postępowania przygotowawczego dla wyników całego procesu karnego.
7. Strony procesowe i ich status prawny. 8. Przedstawiciele procesowi stron. 9. Pomocnicy procesowi.	3	wykład	Omawiając strony procesowe scharakteryzuj pojęcie zdolności procesowej i legitymacji procesowej. Wskaż obszary działania przedstawicieli i pomocników procesowych.
10. Nadzór prokuratora nad postępowaniem przygotowawczym. 11. Nadzór służbowy w postępowaniu przygotowawczym.	1	wykład	Na podstawie przepisów k.p.k. oraz regulaminu urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury wskaż nadzorczą rolę prokuratora w postępowaniu przygotowawczym oraz możliwość stosowania przez niego środków dyscyplinujących wobec policjanta prowadzącego postępowanie przygotowawcze. Wyjaśnij na czym polega nadzór służbowy w postępowaniu przygotowawczym. Omów kartę nadzoru i kartę kontrolną sprawy wskazując na ich funkcję.

TEMAT NR 3: Planowanie w pracy dochodzeniowo-śledczej.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- rozróżnić rodzaje planów,
- określić zasady planowania,
- rozróżnić elementy planu oraz stosować zasady konstruowania wersji zdarzenia,
- przeprowadzić analizę materiałów,
- planować czynności wykrywcze,
- sporządzić plan czynności wykrywczych.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Istota planowania, rodzaje planów. 2. Zasady planowania czynności wykrywczych oraz elementy planu. 3. Zasady konstruowania wersji zdarzenia. 4. Analiza zgromadzonych w sprawie materiałów, jako podstawa budowania wersji zdarzenia.	3	wykład	Zapoznaj słuchaczy z istotą planowania czynności w procesie wykrywczym. Wskaż zależność pomiędzy dobrym planowaniem a efektywnością procesu wykrywczego. Przedstaw słuchaczom zasady planowania w postępowaniu przygotowawczym oraz omów elementy planu. Zaakcentuj znaczenie przepływu informacji pomiędzy pionem dochodzeniowym a operacyjno-rozpoznawczym. Wypracuj definicję wersji zdarzenia oraz zasady jej konstruowania. Omów problem liczby wersji oraz określ możliwość ich weryfikacji.
5. Sporządzenie planu czynności wykrywczych w dochodzeniu.	3	ćwiczenia	Na podstawie założeń poleć słuchaczom dokonanie analizy materiałów zgromadzonych w sprawie i sporządzenie planu czynności wykrywczych w dochodzeniu. Plan podlega zaliczeniu.
6. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	dyskusja	Omów sporządzoną dokumentację wskazując na ewentualne błędy.

TEMAT NR 4: Wszczęcie, odmowa wszczęcia oraz przedłużenie czasu trwania postępowania przygotowawczego.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- wskazać źródła informacji o przestępstwie,
- określić sposoby dokumentowania informacji o przestępstwie,
- określić tryb postępowania w przypadku złożenia zawiadomienia przez osobę małoletnią, głuchoniemą, z zaburzeniami psychicznymi, sprawcę przestępstwa oraz w przypadku uzyskania anonimowej informacji o przestępstwie,
- zinterpretować przepisy dotyczące uprawnień i obowiązków pokrzywdzonego,
- wskazać zakres czynności w postępowaniu sprawdzającym,
- wskazać podstawę prawną i warunki odmowy wszczęcia postępowania przygotowawczego,
- zinterpretować ujemne przesłanki procesowe,
- sporządzić postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa,
- określić czynności procesowe w niezbędnym zakresie,
- sporządzić postanowienie o wszczęciu dochodzenia,
- sporządzić wniosek o przedłużenie czasu trwania postępowania przygotowawczego,
- wypełnić formularze rejestrujące,
- omówić zasady gromadzenia dokumentów w aktach głównych i kontrolnych.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Przyjęcie informacji o przestępstwie. 2. Przyjęcie informacji o przestępstwie od: <ul style="list-style-type: none"> - małoletniego, - głuchoniemego, - sprawcy przestępstwa, - osoby z zaburzeniami psychicznymi. 3. Uprawnienia i obowiązki pokrzywdzonego.	6	pogadanka, wykład, ćwiczenia	Posługując się przykładami, przypomnij źródła informacji o przestępstwie i sposoby postępowania w zależności od osoby zgłaszającej. Zwróć uwagę na sposób postępowania w przypadku zgłoszenia przestępstwa przez małoletniego do 15 roku życia. Omawiając katalog uprawnień i obowiązków pokrzywdzonego, szczególną uwagę zwróć na zakres udzielanych mu informacji, w tym na możliwość dochodzenia roszczeń majątkowych w procesie karnym. Przeprowadź ćwiczenia polegające na sporządzeniu protokołu przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie. Protokół podlega zaliczeniu.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
4. Postępowanie sprawdzające: – zakres czynności, – dokumentowanie, – sposoby zakończenia. 5. Postępowanie w przypadku uzyskania przez Policję anonimowej informacji o przestępstwie.	2	pogadanka	Podkreśl, że postępowanie sprawdzające realizowane jest poza postępowaniem przygotowawczym i dopiero od jego wyników zależy czy postępowanie przygotowawcze zostanie wszczęte. Omów zasady postępowania z uzyskanymi anonimowymi informacjami o przestępstwie.
6. Warunki odmowy wszczęcia postępowania przygotowawczego. 7. Ujemne przesłanki procesowe. 8. Czynności związane z odmową wszczęcia postępowania przygotowawczego.	5	wykład, ćwiczenia	Przeprowadź ćwiczenia polegające na sporządzeniu przez słuchaczy postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia lub śledztwa wraz z uzasadnieniem. Postanowienie podlega ocenie bieżącej.
9. Podstawy wszczęcia postępowania przygotowawczego. 10. Czynności związane z wszczęciem postępowania przygotowawczego. 11. Postępowanie w niezbędnym zakresie. 12. Czynności związane z przedłużeniem czasu trwania postępowania przygotowawczego.	5	wykład, pogadanka, ćwiczenia	Po omówieniu podstaw wszczęcia postępowania i czynności z nim związanych, przeprowadź ćwiczenia polegające na sporządzeniu postanowienia o wszczęciu dochodzenia. Postanowienie podlega zaliczeniu. Przypomnij podstawy prawne, przyczyny, cel, zakres, czas i sposób przeprowadzania i dokumentowania postępowania w niezbędnym zakresie. Wskaż na podmioty uprawnione do prowadzenia tego postępowania. Scharakteryzuj nadzór prokuratora nad przebiegiem tego postępowania. Wskaż rodzaj zdarzeń przestępczych, w których udział prokuratora jest obligatoryjny dla ważności podejmowanych czynności procesowych. Zinterpretuj pojęcie wypadku niecierpiącego zwłoki. Zwróć szczególną uwagę na dopuszczalność przesłuchania osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa w charakterze podejrzanego. Omów sposoby zakończenia czynności w niezbędnym zakresie. Omów podstawy prawne i faktyczne związane z przedłużeniem czasu trwania postępowania przygotowawczego. Zaprezentuj przykładowe wnioski.
13. Akta postępowania przygotowawczego.	1	wykład	Omów zasady gromadzenia dokumentów w trakcie trwania postępowania przygotowawczego, w aktach głównych postępowania przygotowawczego i aktach kontrolnych.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
14. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	dyskusja	Omów sporządzoną dokumentację wskazując ewentualne błędy.
15. Zaliczenie tematów nr 2-4.	1	sprawdzian wiedzy	Wystawienie oceny okresowej.

TEMAT NR 5: Dowody rzeczowe i dowody z dokumentów.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- określić porządek czynności procesowych,
- rozróżnić rodzaje dowodów,
- odróżnić źródło dowodowe od środka dowodowego,
- wskazać sposoby wprowadzania dowodów do procesu,
- określić sposoby zabezpieczania dowodów,
- omówić zasady postępowania z dowodami,
- sporządzić wykaz dowodów rzeczowych,
- wskazać warunki kontroli i utrwalania rozmów.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Porządek czynności procesowych. 2. Sposoby dokumentowania czynności procesowych.	1	wykład	Omów podstawowe reguły porządkowe dla czynności procesowych odnoszące się do wszystkich uczestników postępowania. Wskaż i scharakteryzuj sposoby utrwalania czynności procesowych w toku postępowania.
3. Dowody w procesie karnym: <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie dowodu, - źródło dowodowe, - środek dowodowy, - przedmiot dowodzenia, - rodzaje dowodów rzeczowych i z dokumentów, - znaczenie dowodów w procesie karnym, - zakazy dowodowe, - odpowiedzialność policjanta za utratę lub zniszczenie dowodu. 	3	wykład	Podkreśl obowiązek rzetelnego zbierania i weryfikowania dowodów. Omów ogólne pojęcie zakazów dowodowych, zakazu dowodzenia, itd., pamiętając, że zagadnienia te będą omówione w dalszej części szkolenia w tematach dotyczących przeszukania, przesłuchania świadka i przesłuchania podejrzanego. Omów odpowiedzialność policjanta za niewłaściwe przechowywanie, utratę bądź zniszczenie dowodu rzeczowego.
4. Wprowadzanie dowodów do procesu.	2	wykład	Omów wprowadzenie do postępowania dowodów z urzędu, jako przejaw oficjalności postępowania i oparcia procesu na zasadzie prawdy materialnej. Scharakteryzuj przeprowadzanie dowodów na wniosek stron oraz omów sposoby postępowania policjanta ze złożonym wnioskiem dowodowym. Omów zasady oddalania wniosków dowodowych.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
5. Sposoby zabezpieczania dowodów. 6. Zasady postępowania z dowodami i ich przechowywanie. 7. Przekazywanie dowodów prokuraturze, sądowi i innym podmiotom.	4	wykład, ćwiczenia	Omów sposoby uzyskiwania dowodów oraz kryminalistycznego i procesowego ich zabezpieczenia dla potrzeb procesu karnego w zależności od rodzaju dowodu. Zwróć uwagę na znaczenie prawidłowego dokumentowania postępowania z dowodami rzeczowymi i z dokumentów. Wskaż sposoby przechowywania dowodów, w szczególności zwróć uwagę na dowody wartościowe, łatwo i szybko psujące się, niebezpieczne, narkotyki oraz broń i amunicję. Omów zasady przekazywania dowodów innemu organowi. Zaprezentuj słuchaczom wykaz dowodów rzeczowych oraz poleć sporządzenie postanowienia o oddaleniu wniosku dowodowego. Postanowienie podlega zaliczeniu.
8. Kontrola i utrwalanie rozmów.	1	wykład	Wskaż podstawę prawną, warunki kontroli i utrwalania rozmów.
9. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	dyskusja	Omów sporządzoną dokumentację wskazując ewentualne błędy.

TEMAT NR 6: Biegły i pomocnicy procesowi.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- scharakteryzować zasady i warunki powoływania biegłych,
- zinterpretować uprawnienia i obowiązki biegłego,
- wskazać sytuacje, w których konieczny jest udział biegłego,
- wskazać znaczenie dowodu z opinii biegłego,
- wskazać instytucje wykonujące ekspertyzy,
- formułować pytania do biegłego,
- sporządzić postanowienie o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Zasady i warunki powoływania biegłych. 2. Prawa i obowiązki biegłego. 3. Zmiana lub wyłączenie biegłego. 4. Znaczenie dowodu z opinii biegłego. 5. Postępowanie policjanta w przypadku uzyskania opinii niejasnej, niepełnej lub w przypadku uzyskania dwóch odmiennych opinii.	3	wykład	Podaj podstawę prawną powołania biegłego i omów pojęcie biegłego oraz wiadomości specjalnych. Powołując się na przykłady z praktyki i orzecznictwo sądowe wskaż sytuacje, w których należy powołać biegłego. Podaj sposoby weryfikacji opinii biegłego. Omów jak uzyskać opinię uzupełniającą oraz postępowanie policjanta w przypadku, gdy uzyskał dwie sprzeczne ze sobą opinie biegłych. Wskaż na możliwość udziału biegłego w czynnościach podejmowanych w trybie niecierpiącym zwłoki. Zaakcentuj koszty związane z powołaniem biegłego.
6. Instytucje wykonujące ekspertyzy.	1	wykład	Wymień rodzaje ekspertyz, wskaż przedmiot i ich zakres. Przedstaw instytucje wykonujące badania na potrzeby Policji.
7. Postanowienie o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego.	2	wykład, pokaz	Omów zasady sporządzania postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego. Podaj i omów przykłady postanowień o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego.

TEMAT NR 7: Zatrzymanie rzeczy, przeszukanie.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- wskazać podstawy prawne i faktyczne zatrzymania rzeczy i przeszukania,
- określić cele przeszukania,
- omówić sposób postępowania policjanta w zależności od rodzaju dokumentu uprawniającego do zatrzymania rzeczy i przeszukania,
- wskazać zasady procesowe obowiązujące przy zatrzymaniu rzeczy i przeszukaniu,
- określić sposób postępowania z zabezpieczonymi rzeczami,
- omówić zasady taktyczne prowadzenia przeszukania pomieszczeń,
- sporządzić protokół przeszukania i wniosek o zatwierdzenie przeszukania.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Zatrzymanie rzeczy i przeszukanie.	3	wykład, pogadanka	Przypomnij warunki dopuszczalności zatrzymania rzeczy i przeszukania. Wskaż sposób postępowania policjanta w zależności od rodzaju dokumentu uprawniającego do zatrzymania rzeczy i przeszukania. Scharakteryzuj zasady procesowe obowiązujące przy zatrzymaniu rzeczy i przeszukaniu. Wskaż na zasady postępowania w przypadku przeszukania systemu informatycznego i zatrzymania danych informatycznych. Podaj sposoby dokumentowania zatrzymania rzeczy i przeszukania. Omów zasady postępowania z ujawnionymi w czasie przeszukania przedmiotami niebezpiecznymi, bronią, amunicją, substancjami odurzającymi, pojazdami, przedmiotami wartościowymi oraz dokumentami zawierającymi tajemnice chronione prawem. Zaakcentuj dopuszczalność „wejścia siłowego” do pomieszczenia, omów zasady postępowania w takim przypadku.
2. Przeszukanie pomieszczeń: – przygotowanie się do przeszukania, – planowanie przeszukania, – taktyka prowadzenia przeszukania, – przeprowadzenie przeszukania.	7	wykład, ćwiczenia, symulacja,	Przeprowadź symulację czynności przeszukania pomieszczeń i rzeczy. Podkreśl obowiązek postępowania zgodnie z zasadami etyki zawodowej i prawami człowieka. Omów i zaprezentuj wniosek o wydanie postanowienia o zarządzeniu przeszukania i wniosek o zatwierdzenie przeszukania wykonywanego w trybie art. 308 k.p.k. Poleć słuchaczom sporządzenie protokołu przeszukania pomieszczenia oraz wniosku o zatwierdzenie przeszukania. Dokumentacja podlega ocenie bieżącej.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
3. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	dyskusja	Omów sporządzoną dokumentację wskazując ewentualne błędy.

TEMAT NR 8: Przesłuchanie świadka.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- scharakteryzować rodzaje świadków oraz sposoby ich ustalania,
- omówić prawa i obowiązki świadka,
- wskazać sytuacje, w których mogą być zastosowane kary porządkowe,
- scharakteryzować zakazy dowodowe,
- omówić postępowanie z przesłuchiwanymi w charakterze świadka osobami: małoletnimi, niewładającymi językiem polskim, w podeszłym wieku, chorymi, głuchymi i niewidomymi,
- scharakteryzować etapy przesłuchania świadka,
- sporządzić protokół przesłuchania świadka,
- wskazać znaczenie dowodu z zeznań świadka.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Sposoby ustalania i zasady wzywania świadków.	2	pogadanka	Rozróżnij rodzaje świadków oraz sposoby ustalania i wzywania świadków nawiązując do typowania świadków w kontekście procesowym.
2. Uprawnienia i obowiązki świadka. 3. Zakazy dowodowe. 4. Sposób postępowania w przypadku wystąpienia zakazów dowodowych.	6	wykład, ćwiczenia	Przy omawianiu obowiązków świadka wskaż na konsekwencje niewywiązywania się z tych obowiązków. Omów przepisy art. 74 k.p.k. i 192a k.p.k. Zwróć uwagę na konsekwencje prawne i procesowe nieprzestrzegania praw świadka. Rozróżnij i omów względne i bezwzględne zakazy dowodowe dotyczące świadków oraz sposób postępowania w razie wystąpienia zakazu. Poleć słuchaczom sporządzenie wniosku do prokuratora o zwolnienie z obowiązku zachowania tajemnicy przez świadka.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
5. Przesłuchanie w charakterze świadka osoby: małoletniej, głuchej, niewidomej, niewładającej językiem polskim, w podeszłym wieku, chorej. 6. Przygotowanie do przesłuchania. 7. Etapy przesłuchania. 8. Dokumentowanie przesłuchania. 9. Znaczenie i ocena zeznań.	7	wykład, pogadanka, symulacja	Podkreśl konieczność przestrzegania zasad etyki zawodowej i praw człowieka (prawo do godności, zakaz niehumanitarnego bądź poniżającego traktowania, prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego). Zwróć szczególną uwagę na specyfikę przesłuchania małoletniego, potrzebę wytworzenia atmosfery zaufania i bezpieczeństwa, sposób formułowania pytań, dopuszczalność uczestnictwa pełnomocnika w przesłuchaniu świadka. Omów rodzaje pytań zadawanych świadkowi i ich wpływ na przebieg oraz wynik przesłuchania, a także zapoznaj słuchaczy z metodami przesłuchania świadka. Przeprowadź symulację przesłuchania świadka, następnie poleć słuchaczom sporządzenie protokołu przesłuchania świadka. Protokół podlega zaliczeniu.
10. Świadek anonimowy.	1	wykład	Wyjaśnij pojęcie świadka anonimowego, omów przesłanki zastosowania tej instytucji oraz scharakteryzuj zasady postępowania z osobą, która ma zeznawać jako świadek anonimowy.
11. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	dyskusja	Omów sporządzoną dokumentację wskazując ewentualne błędy.
12. Zaliczenie tematów nr 5-8.	1	sprawdzian wiedzy	Wystawienie oceny okresowej.

TEMAT NR 9: Przesłuchanie podejrzanego.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- interpretować prawa i obowiązki podejrzanego,
- wskazać przypadki obrony obligatoryjnej i z urzędu,
- omówić rolę obrońcy w postępowaniu przygotowawczym, jego prawa w zakresie obrony podejrzanego, zakres dopuszczalnej aktywności procesowej oraz obowiązki policjanta w tym zakresie,
- wskazać podstawę faktyczną przedstawienia, zmiany lub uzupełnienia zarzutów,
- sporządzić postanowienie o przedstawieniu zarzutów,
- wskazać warunki dobrowolnego poddania się karze,
- omówić etapy oraz dokumentowanie przesłuchania podejrzanego,
- sporządzić protokół z przesłuchania podejrzanego,
- daktyloskopować podejrzanego,
- określić zasady rejestracji podejrzanego,
- wypełnić zlecenie zapytania o osobę do KCIK.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Prawa i obowiązki podejrzanego. 2. Rola obrońcy w postępowaniu przygotowawczym.	4	wykład	Dokonaj rozróżnienia pomiędzy podejrzanym i osobą podejrzaną. Zwróć uwagę na konsekwencje prawne i procesowe nieprzestrzegania praw podejrzanego. Wskaż przypadki, w których podejrzanemu musi mieć obrońcę oraz przypadki wyznaczania obrońcy z urzędu. Omów rolę obrońcy w postępowaniu przygotowawczym, jego prawa w zakresie obrony podejrzanego, zakres dopuszczalnej aktywności procesowej oraz obowiązki policjanta w tym zakresie i ewentualny dostęp podejrzanego i obrońcy do materiałów postępowania przygotowawczego. Na przykładach przedstaw sytuacje, w których należy przeprowadzić badania podejrzanego.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
3. Instytucja przedstawienia zarzutów. 4. Zasady konstruowania konkluzji zarzutu i zapisu kwalifikacji prawnej czynu. 5. Zmiana lub uzupełnienie zarzutów.	7	wykład, ćwiczenia	<p>Omów poszczególne elementy instytucji przedstawienia zarzutów. Zaprezentuj formularz „sprawdzenie osoby” i podkreśl, iż przed przedstawieniem zarzutu należy sprawdzić osobę w ewidencji. Przy zmianie lub uzupełnieniu przedstawionych zarzutów dodatkowo należy uzupełnić informacje w ewidencji formularzem „uzupełnienie rejestracji”.</p> <p>Posługując się przykładami omów zasady konstruowania konkluzji zarzutów z uwzględnieniem form stadialnych i zjawiskowych popełnienia przestępstwa, okoliczności nadzwyczajnie zaostrzające karę oraz instytucje przestępstwa ciągłego i zbiegu przepisów ustawy.</p> <p>W ramach ćwiczeń poleć słuchaczom sporządzenie postanowienia o przedstawieniu zarzutów oraz uzasadnienie postanowienia. Dokumentacja podlega zaliczeniu.</p> <p>Zapoznaj słuchaczy z metodami przesłuchania podejrzanego.</p>
6. Warunki i okoliczności wpływające na wybór metody przesłuchania podejrzanego. 7. Taktyki obronne stosowane przez podejrzanego. 8. Przygotowanie się do przesłuchania. 9. Przebieg i dokumentowanie przesłuchania podejrzanego. 10. Znaczenie i ocena wyjaśnień podejrzanego. 11. Dobrowolne poddanie się karze.	5	wykład, pogadanka, symulacja, dyskusja	<p>Zaakcentuj konieczność przestrzegania etyki zawodowej i praw człowieka podczas przesłuchiwanie podejrzanego.</p> <p>Omów zasady formułowania pytań, podkreślając obowiązek przestrzegania zasady swobody wypowiedzi. Wskaż na zakazy dowodowe dotyczące przesłuchania podejrzanego.</p> <p>Omów konstrukcję protokołu przesłuchania podejrzanego i zasady jego sporządzania. Przeprowadź symulację przesłuchania podejrzanego, wykorzystując wcześniej sporządzone postanowienia o przedstawieniu zarzutów. Poleć słuchaczom sporządzenie protokołu przesłuchania podejrzanego. Protokół podlega zaliczeniu.</p> <p>Przedstawiając instytucję dobrowolnego poddania się karze omów związany z tym zakres kompetencji poszczególnych organów i wskaż korzyści wynikające z zastosowania tej instytucji. Wskaż instytucje konsensualnego zakończenia postępowania oraz inicjatywę uczestników i organów postępowania w tym zakresie.</p>

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
12. Daktyloskopowanie podejrzanego. 13. Pobranie materiału genetycznego od podejrzanego. 14. Fotografowanie podejrzanego.	3	pogadanka, pokaz, ćwiczenia	Omów podstawy prawne daktyloskopowania. Przeprowadź ćwiczenia daktyloskopowania osób. Sporządzone karty daktyloskopijne podlegają zaliczeniu. Omów zasady pobierania materiału genetycznego, wskaż na możliwość siłowych rozwiązań, a następnie przeprowadź pokaz pobierania próbek materiału genetycznego ze śluzówki policzków (zgodnie z zasadami zawartymi w pakiecie). Na podstawie pokazu poleć sporządzenie protokołu pobrania próbek służących do uzyskania kodu genetycznego. Omów cel i zasady fotografowania podejrzanego. Wskaż możliwości wykorzystania zdjęć sygnalitycznych.
15. Rejestracja podejrzanego.	2	wykład, ćwiczenia	Przypomnij procedurę rejestrowania podejrzanego w ewidencji. Omów funkcje i budowę katalogu cech oraz konstrukcję i sposób wypełniania formularzy. Na bazie założenia poleć wypełnienie formularzy dot. sprawdzenia, rejestracji i uzupełnienia oraz zlecenie zapytania o osobę do KCIK.
16. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	dyskusja	Omów sporządzoną dokumentację wskazując ewentualne błędy.

TEMAT NR 10: Zatrzymanie osoby i środki zapobiegawcze.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- wskazać procesowe środki przymusu,
- określić podstawę prawną i faktyczną zatrzymania osoby,
- zinterpretować prawa i obowiązki osoby zatrzymanej,
- wskazać obowiązki policjanta związane z zatrzymaniem osoby,
- określić cele stosowania środków zapobiegawczych,
- sporządzić wniosek o zastosowanie środka zapobiegawczego.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Procesowe środki przymusu i cele ich stosowania. 2. Zatrzymanie procesowe osoby.	3	wykład, pogadanka	Wypracuj z grupą katalog procesowych środków przymusu rozróżniając środki stosowane wobec podejrzanego i osoby podejrzaney oraz środki stosowane wobec innych uczestników postępowania. Powiąż podstawy prawne z rodzajami zatrzymania akcentując przede wszystkim nowe rodzaje zatrzymania, np. w związku z przemocą wobec osoby wspólnie zamieszkującej. Zaakcentuj różnicę między zatrzymaniem osoby a jej ujęciem. Omów prawa osoby zatrzymanej. Wypracuj z grupą i omów katalog czynności policjanta związanych z zatrzymywaniem osób, w tym zatrzymywaniem dynamicznym. Odwołując się do wiedzy słuchaczy podkreśl obowiązek rejestracji osoby zatrzymanej w KSIP kładąc nacisk na określenie czasu i podstawy faktycznej zatrzymania. Przypomnij procedury charakterystyczne dla zatrzymania nieletniego.
3. Czynności poprzedzające zatrzymanie.	3	pogadanka	Wypracuj z grupą czynności związane z przygotowaniem się do zatrzymania osoby (w tym wniosek do prokuratora o wydanie postanowienia) akcentując zasady taktyczne zatrzymywania osób. Przypomnij regulacje prawne w zakresie użycia i wykorzystania broni palnej i innych ś.p.b. stosowanych podczas zatrzymania. Omów elementy planu zatrzymania osoby. Zaprezentuj przykładowy wniosek oraz plan zatrzymania.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
4. Rodzaje oraz cele stosowania środków zapobiegawczych. 5. Wniosek o zastosowanie środka zapobiegawczego.	4	wykład	Omów podstawy, cele i warunki stosowania środków zapobiegawczych. Szczególny nacisk połącz na tymczasowe aresztowanie jako środek najbardziej drastyczny wskazując na organ uprawniony do wydania postanowienia w tym zakresie, czas trwania i ograniczenia w jego stosowaniu. Omów konstrukcję wniosku o zastosowanie środka zapobiegawczego odwołując się do nabytych już przez słuchaczy umiejętności. Zaakcentuj konieczność wskazania w uzasadnieniu przesłanek oraz dowodów dających podstawę do zastosowania określonego środka, a także dowodów świadczących o dużym prawdopodobieństwie popełnienia przez podejrzanego zarzucanego mu czynu. Zwróć szczególną uwagę na nowe rodzaje środków zapobiegawczych, o których stosowanie może występować Policja, np. w związku z przemocą wobec osoby wspólnie zamieszkującej.
6. Sporządzenie wniosku o zastosowanie środka zapobiegawczego wraz z uzasadnieniem.	1	ćwiczenia	Poleć słuchaczom, na podstawie założeń, opracowanie wniosku o zastosowanie środka zapobiegawczego, wraz z uzasadnieniem. Wniosek podlega ocenie bieżącej.
7. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	dyskusja	Omów sporządzoną dokumentację wskazując ewentualne błędy.

TEMAT NR 11: Tymczasowe zajęcie mienia ruchomego.**CELE:** Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- wskazać katalog kar i środków karnych o charakterze majątkowym,
- określić podstawę prawną, warunki i cele tymczasowego zajęcia mienia ruchomego,
- posługiwać się procesowymi i operacyjno-rozpoznawczymi metodami ujawniania składników majątkowych sprawców przestępstw,
- wskazać przedmioty podlegające tymczasowemu zajęciu i sposoby ustalania składników majątkowych,
- omówić sposób postępowania z zajętymi przedmiotami,
- omówić instytucję oddania rzeczy na przechowanie,
- sporządzić protokół tymczasowego zajęcia mienia ruchomego.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Zabezpieczenie majątkowe. 2. Tymczasowe zajęcie mienia ruchomego.	3	wykład, pogadanka	Przypomnij katalog kar i środków karnych wskazując, które z nich mają charakter majątkowy. Podaj w jakich sytuacjach i w jakim celu dokonuje się zabezpieczenia majątkowego. Omów podmioty uprawnione do wydania decyzji w tym zakresie oraz wskaż sposoby realizacji tych decyzji. Określ krąg osób, u których można dokonać zabezpieczenia majątkowego. Wskaż zasady ustanawiania zabezpieczenia majątkowego i rolę Policji w tym zakresie. Wskaż cel i warunki tymczasowego zajęcia mienia ruchomego. Określ przedmioty, które podlegają zajęciu wskazując na ograniczenia wynikające z k.p.c. Zaakcentuj różnice między zabezpieczeniem majątkowym a tymczasowym zajęciem mienia w zakresie podmiotów wydających i realizujących decyzje, formy tych decyzji, czas ich obowiązywania i sposoby ich realizacji.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
3. Czynności związane z tymczasowym zajęciem mienia ruchomego. 4. Czynności procesowe i metody operacyjno-rozpoznawcze mające na celu ujawnienie składników majątkowych sprawców przestępstw.	5	wykład, pogadanka, dyskusja, symulacja	Omów czynności Policji związane z tymczasowym zajęciem mienia ruchomego akcentując konieczność właściwego przygotowania się do tej czynności. Wypracuj sposoby i możliwości ustalania składników majątkowych podlegających zabezpieczeniu. Przypomnij o możliwości przeprowadzenia przeszukania w celu odnalezienia przedmiotów podlegających zajęciu. Przypomnij zasady postępowania z zajęтыми przedmiotami. Omów konstrukcję protokołu tymczasowego zajęcia mienia i sposób jego sporządzania. Omów elementy protokołu oddania rzeczy na przechowanie. Omów i wskaż zastosowanie czynności procesowych i metod operacyjno-rozpoznawczych (np. analiza kryminalna), służących ujawnianiu składników majątkowych sprawców przestępstw. Przeprowadź zajęcia symulacyjne polegające na przeprowadzeniu tymczasowego zajęcia mienia. Poleć słuchaczom sporządzenie protokołu tymczasowego zajęcia mienia ruchomego. Protokół podlega zaliczeniu.
5. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	dyskusja	Omów sporządzoną dokumentację wskazując ewentualne błędy.
6. Zaliczenie tematów nr 9-11.	1	sprawdzian wiedzy	Wystawienie oceny okresowej.

TEMAT NR 12: Okazanie.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- określić cel, rodzaje i sposoby okazania osób i rzeczy,
- omówić zasady obowiązujące przy okazaniu osób i rzeczy,
- scharakteryzować sposób, w jaki należy przygotować i przeprowadzić okazanie osoby i rzeczy oraz wizerunku,
- sporządzić protokół okazania osoby oraz rzeczy.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Rodzaje i sposoby okazania. 2. Zasady obowiązujące przy okazaniu osób lub wizerunku. 3. Przygotowanie się do czynności okazania osoby.	3	wykład, pokaz	Wskaż podstawy prawne okazania i cel okazania. Podkreśl, iż okazanie jest szczególną formą przesłuchania. Wskaż na najczęściej występujące nieprawidłowości przy okazaniu, które wpływają na podważenie wiarygodności i wartości dowodowej tej czynności. Omów sposoby dokumentowania okazania osoby. Zaprezentuj protokół okazania osoby, wskaż na elementy jego konstrukcji. Przypomnij o możliwości utrwalania przebiegu okazania za pomocą aparatury rejestrującej obraz i dźwięk. Zademonstruj tablice poglądowe stosowane przy okazaniu wizerunku osoby.
4. Okazanie osoby.	2	symulacja	Przeprowadź zajęcia symulacyjne okazania osoby. Poleć słuchaczom sporządzenie protokołu okazania. Protokół podlega ocenie bieżącej.
5. Sposoby okazania rzeczy. 6. Zasady obowiązujące przy okazaniu rzeczy.	1	wykład	Omów zasady i sposoby okazania rzeczy. Zaakcentuj konieczność przygotowania się do takiego okazania. Zaprezentuj protokół okazania rzeczy i wskaż istotne elementy jego konstrukcji.
7. Okazanie rzeczy.	2	pokaz	Przeprowadź pokaz czynności okazania rzeczy. Poleć słuchaczom sporządzenie protokołu z tego okazania. Protokół podlega ocenie bieżącej.
8. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	dyskusja	Omów sporządzoną dokumentację wskazując ewentualne błędy.

TEMAT NR 13: Weryfikacja zeznań i wyjaśnień.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- określić cele i warunki przeprowadzenia konfrontacji,
- omówić zasady przeprowadzenia konfrontacji,
- wskazać okoliczności uzasadniające przeprowadzenie eksperymentu procesowego i wizji lokalnej,
- wskazać znaczenie procesowe konfrontacji, eksperymentu i wizji lokalnej,
- przeprowadzić konfrontację i eksperyment procesowy.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Pojęcie oraz rodzaje konfrontacji. 2. Warunki przeprowadzenia konfrontacji. 3. Zasady procesowe i taktyczne przeprowadzenia konfrontacji.	2	wykład, pokaz	Podaj podstawy prawne oraz wyjaśnij na czym polega konfrontacja. Omów warunki i zasady przeprowadzania konfrontacji. Wskaż potrzebę zaplanowania tej czynności, w szczególności sformułowania pytań. Przedstaw znaczenie procesowe tej czynności oraz możliwości wykorzystania wyników w postępowaniu przygotowawczym. Przeprowadź pokaz konfrontacji. Wskaż zasady dokumentowania tej czynności.
4. Eksperyment procesowy i wizja lokalna.	2	wykład	Informacyjnie podaj podstawę prawną i okoliczności uzasadniające przeprowadzenie eksperymentu i wizji lokalnej oraz znaczenie procesowe tych czynności.

TEMAT NR 14: Zawieszenie i podjęcie zawieszzonego postępowania przygotowawczego.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- określić podstawy zawieszenia postępowania przygotowawczego,
- wskazać czynności poprzedzające zawieszenie postępowania,
- sporządzić postanowienie o zawieszeniu postępowania przygotowawczego oraz wypełnić formularz rejestracyjny – uzupełnienie rejestracji,
- omówić czynności związane z podjęciem postępowania przygotowawczego.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Podstawa prawna i faktyczna zawieszenia postępowania przygotowawczego. 2. Czynności związane z zawieszeniem postępowania przygotowawczego. 3. Postanowienie o zawieszeniu postępowania przygotowawczego.	2	wykład, ćwiczenia	Omów warunki wydania postanowienia o zawieszeniu postępowania. Podkreśl konieczność wykonania wszystkich możliwych czynności procesowych, ustalenia i udokumentowania przyczyny zawieszenia. Wskaż czynności poprzedzające oraz związane z zawieszeniem. Zaprezentuj postanowienie o zawieszeniu postępowania przygotowawczego. Zwróć uwagę na konieczność wypełnienia formularza rejestracyjnego – uzupełnienie rejestracji. Zaakcentuj konieczność wdrożenia procedury poszukiwawczej. Przedstaw czynności, które można wykonać w trakcie zawieszzonego postępowania. Przeprowadź ćwiczenia polegające na sporządzaniu postanowienia o zawieszeniu postępowania przygotowawczego oraz wypełnieniu formularza rejestracyjnego. Postanowienie podlega zaliczeniu.
4. Podstawa prawna i faktyczna podjęcia zawieszzonego postępowania przygotowawczego. 5. Czynności związane z podjęciem zawieszzonego postępowania przygotowawczego. 6. Wniosek o podjęcie zawieszzonego postępowania.	2	wykład, ćwiczenia	Wskaż podstawę prawną i faktyczną podjęcia zawieszzonego postępowania. Zaprezentuj wniosek o podjęcie zawieszzonego postępowania oraz elementy formularza rejestracyjnego. Przeprowadź ćwiczenia polegające na sporządzaniu wniosku o podjęcie zawieszzonego postępowania przygotowawczego oraz wypełnieniu formularza rejestracyjnego. Wniosek podlega zaliczeniu.
7. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	dyskusja	Omów sporządzoną dokumentację wskazując ewentualne błędy.

TEMAT NR 15: Połączenie postępowań przygotowawczych, wyłączenie materiałów do odrębnego prowadzenia, przekazanie postępowania przygotowawczego.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- określić przyczyny uzasadniające łączenie postępowań oraz wyłączenie materiałów do odrębnego prowadzenia,
- omówić zasady obowiązujące przy połączeniu postępowań przygotowawczych i wyłączeniu materiałów do odrębnego prowadzenia,
- sporządzić postanowienie o połączeniu dochodzeń,
- sporządzić postanowienie o wyłączeniu materiałów do odrębnego prowadzenia.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Połączenie postępowań przygotowawczych. 2. Postanowienie o połączeniu dochodzeń.	2	wykład, ćwiczenia	Podaj podstawę prawną łączenia postępowań. Przedstaw sytuacje uzasadniające łączenie postępowań oraz zasady obowiązujące przy połączeniu. Zaakcentuj korzyści procesowe płynące z takiej decyzji. Wypracuj czynności związane z połączeniem postępowań. Omów elementy konstrukcji postanowienia o połączeniu dochodzeń. Przeprowadź ćwiczenia polegające na sporządzeniu postanowienia o połączeniu dochodzeń. Postanowienie podlega zaliczeniu.
3. Wyłączenie materiałów postępowania przygotowawczego do odrębnego prowadzenia. 4. Postanowienie o wyłączeniu materiałów do odrębnego prowadzenia.	2	wykład, ćwiczenia	Podaj podstawę prawną wyłączenia materiałów do odrębnego prowadzenia. Omów okoliczności powodujące konieczność wyłączenia materiałów w celu prowadzenia odrębnego postępowania. Wypracuj katalog czynności związanych z formalną i techniczną realizacją decyzji o wyłączeniu materiałów do odrębnego prowadzenia. Omów elementy konstrukcji postanowienia o wyłączeniu materiałów do odrębnego prowadzenia. Przeprowadź ćwiczenia polegające na sporządzeniu postanowienia o wyłączeniu materiałów do odrębnego prowadzenia. Postanowienie podlega zaliczeniu.
5. Przekazanie postępowania przygotowawczego.	1	wykład	Zapoznaj słuchaczy z sytuacjami uzasadniającymi przekazanie postępowania oraz czynnościami, jakie należy w związku z tym wykonać. Przypomnij o obowiązku wypełnienia formularza – rejestracja uzupełniająca osoby.
6. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	dyskusja	Omów sporządzoną dokumentację wskazując ewentualne błędy.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
7. Zaliczenie tematów nr 12-15.	1	sprawdzian wiedzy	Wystawienie oceny okresowej.

TEMAT NR 16: Umorzenie postępowania przygotowawczego.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- określić podstawy uzasadniające umorzenie postępowania przygotowawczego,
- wskazać organy uprawnione do podjęcia decyzji o umorzeniu postępowania przygotowawczego,
- sporządzić postanowienie o umorzeniu śledztwa wraz z uzasadnieniem,
- wypełnić formularz – uzupełnienie rejestracji,
- określić okoliczności uzasadniające podjęcie oraz wznowienie umorzonego postępowania przygotowawczego,
- sporządzić wniosek o podjęcie lub wznowienie umorzonego postępowania przygotowawczego,
- określić sposób postępowania przy umorzeniu rejestrowym.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Umorzenie postępowania przygotowawczego. 2. Umorzenie rejestrowe. 3. Organy uprawnione do podjęcia decyzji o umorzeniu.	3	wykład, pogadanka	Wskaż podstawy prawne oraz przesłanki uzasadniające umorzenie postępowania przygotowawczego. Zasygnalizuj możliwość częściowego umorzenia postępowania przygotowawczego z przyczyn przedmiotowych lub podmiotowych. Zapoznaj słuchaczy z podstawą prawną i warunkami umorzenia dochodzenia z powodu niewykrycia sprawy przestępstwa i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw.
4. Czynności związane z umorzeniem postępowania przygotowawczego. 5. Postanowienie o umorzeniu postępowania przygotowawczego. 6. Rejestracja statystyczna związana z umorzeniem postępowania przygotowawczego.	4	wykład, ćwiczenia	Zwróć uwagę na sposób postępowania i prowadzenia procesu wykrywczego po umorzeniu w trybie rejestrowym. Omów zasady postępowania z dowodami rzeczowymi w przypadku umorzenia postępowania przygotowawczego. Przypomnij o konieczności wypełnienia formularzy statystycznych i zasad ich wypełniania. Zaprezentuj przykładowe postanowienie o umorzeniu postępowania przygotowawczego. Przeprowadź ćwiczenia polegające na sporządzeniu postanowienia o umorzeniu dochodzenia wraz z uzasadnieniem oraz wypełnieniu formularzy statystycznych. Postanowienie podlega ocenie bieżącej.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
7. Podjęcie oraz wznowienie umorzonego postępowania przygotowawczego. 8. Podjęcie dochodzenia rejestrowego. 9. Czynności związane z podjęciem oraz wznowieniem umorzonego postępowania przygotowawczego. 10. Uchylenie postanowienia o umorzeniu postępowania.	2	wykład	Wskaż podstawy prawne oraz okoliczności uzasadniające podjęcie oraz wznowienie umorzonego postępowania, zwracając uwagę na organy procesowe uprawnione w tej kwestii. Omów podstawy i sposób podjęcia dochodzenia umorzonego w trybie rejestrowym. Wskaż rolę i zakres czynności policjanta związanych z podjęciem oraz wznowieniem umorzonego postępowania. Zaprezentuj wnioski o podjęcie oraz wznowienie umorzonego postępowania. Zaprezentuj postanowienie o podjęciu na nowo dochodzenia umorzonego i wpisanego do rejestru przestępstw. Zwróć uwagę na możliwości uchylenia postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego.
11. Wniosek o podjęcie lub wznowienie umorzonego postępowania przygotowawczego.	2	ćwiczenia	Przeprowadź ćwiczenia polegające na sporządzeniu wniosku o podjęcie lub wznowienie umorzonego postępowania oraz wypełnieniu formularza – uzupełnienie rejestracji. Wniosek podlega zaliczeniu.
12. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	dyskusja	Omów sporządzoną dokumentację wskazując ewentualne błędy.

TEMAT NR 17: Zamknięcie postępowania przygotowawczego.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- wskazać okoliczności uzasadniające zamknięcie postępowania przygotowawczego,
- określić czynności związane z zamknięciem postępowania przygotowawczego,
- wypełnić formularze – uzupełnienie rejestracji,
- omówić zasady rozliczania wydatków w postępowaniu przygotowawczym,
- wskazać przesłanki warunkowego umorzenia,
- sporządzić akt oskarżenia.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Czynności związane z zamknięciem postępowania przygotowawczego. 2. Prawa podejrzanego związane z zamknięciem postępowania.	3	wykład, pokaz,	Wskaż podstawy prawne oraz okoliczności uzasadniające zamknięcie postępowania przygotowawczego oraz czynności policjanta poprzedzające wydanie tej decyzji, w zależności od formy postępowania. Zaakcentuj obowiązki prowadzącego postępowanie wynikające z realizacji praw podejrzanego i jego obrońcy związanych z zamknięciem postępowania. Zwróć uwagę na techniczne przygotowanie akt do zaznajomienia podejrzanego z materiałami postępowania. Przeprowadź pokaz czynności zaznajomienia podejrzanego z materiałami postępowania. Zaprezentuj protokół zaznajomienia podejrzanego z materiałami postępowania oraz przypomnij o zasadach oddalania wniosków dowodowych. Przypomnij sytuacje, w których konieczne jest wydanie postanowienia o zamknięciu postępowania. Zwróć uwagę na konieczność wypełnienia formularzy uzupełniających rejestrację. Zaprezentuj przykładowe postanowienie o zamknięciu dochodzenia.
3. Zasady rozliczania wydatków w postępowaniu przygotowawczym. 4. Przekazanie akt kontrolnych do archiwum.	1	wykład	Zapoznaj słuchaczy z zasadami rozliczania wydatków w postępowaniu przygotowawczym. Zasygnalizuj zasady przekazywania akt kontrolnych do archiwum.
5. Warunkowe umorzenie postępowania przygotowawczego.	1	wykład	Omów okoliczności umożliwiające warunkowe umorzenie postępowania przygotowawczego oraz wskaż kompetencje poszczególnych organów w tym zakresie.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
6. Akt oskarżenia.	2	wykład, pokaz ćwiczenia	Zapoznaj słuchaczy z sytuacjami, w których Policja upoważniona jest do sporządzenia aktu oskarżenia. Przedstaw przykładowy akt oskarżenia, wskazując jego elementy. Przeprowadź ćwiczenia polegające na sporządzeniu aktu oskarżenia. Akt oskarżenia podlega ocenie bieżącej.
7. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	dyskusja	Omów sporządzoną dokumentację wskazując na ewentualne błędy.

TEMAT NR 18: Postępowanie przyspieszone.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- wymienić przesłanki postępowania przyspieszonego,
- wskazać okoliczności uzasadniające odstąpienie od postępowania przyspieszonego,
- określić czynności Policji w postępowaniu przyspieszonym,
- przedstawić uprawnienia i obowiązki stron w postępowaniu przyspieszonym,
- sporządzić wniosek o rozpoznanie sprawy w postępowaniu przyspieszonym.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Przesłanki postępowania przyspieszonego. 2. Zakres czynności wykonywanych przez Policję w postępowaniu przyspieszonym. 3. Okoliczności uzasadniające odstąpienie od postępowania przyspieszonego. 4. Zakres uprawnień i obowiązków stron w postępowaniu przyspieszonym. 5. Wniosek o rozpoznanie sprawy w postępowaniu przyspieszonym.	2	wykład, pogadanka, pokaz	Scharakteryzuj przesłanki prowadzenia postępowania przyspieszonego akcentując jego zakres przedmiotowy i podmiotowy. Omów czynności o charakterze organizacyjnym i procesowym wykonywane przez Policję. Wypracuj katalog okoliczności uzasadniających odstąpienie od postępowania przyspieszonego. Porównaj zakres uprawnień i obowiązków stron w odniesieniu do dochodzenia prowadzonego na zasadach ogólnych. Zaprezentuj prawidłowo sporządzony wniosek o rozpoznanie sprawy w postępowaniu przyspieszonym.
6. Zaliczenie tematów nr 16-18.	1	sprawdzian wiedzy	Wystawienie oceny okresowej.

BLOK ZAGADNIENIOWY NR II**Praca operacyjna****TEMAT NR 1: Wprowadzenie do pracy operacyjnej.**

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- określić pojęcie, istotę i podstawy prawne prowadzenia pracy operacyjnej,
- wskazać cele pracy operacyjnej,
- określić zasady pracy operacyjnej,
- określić formy i metody pracy operacyjnej,
- wskazać zasady ochrony informacji niejawnych oraz tryb ich udostępniania,
- określić sposoby dokumentowania pracy operacyjnej.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Wstęp do pracy operacyjnej.	2	pogadanka	W nawiązaniu do wiedzy nabytej w ramach kursu podstawowego zawodowego przypomnij podstawy prawne pracy operacyjnej. Zdefiniuj podstawowe pojęcia z zakresu pracy operacyjnej. Omów cele i zasady pracy operacyjnej.
2. Metody pracy operacyjnej. 3. Formy pracy operacyjnej.	2	dyskusja	Wymień i scharakteryzuj metody i formy pracy operacyjnej. Na podstawie własnych doświadczeń słuchacze wskażą przykłady wykorzystania wybranych metod w prowadzonych formach pracy operacyjnej.
4. Dokumentowanie pracy operacyjnej. 5. Znaczenie ochrony informacji niejawnych w pracy operacyjnej.	2	pogadanka	Omów zasady i formy dokumentowania obowiązujące w pracy operacyjnej. Zwróć szczególną uwagę na źródła pochodzenia informacji operacyjnej i znaczenie ich ochrony, odwołując się do stosownych aktów prawnych. Omów zasady ochrony informacji niejawnych oraz tryb ich udostępniania.

TEMAT NR 2: Wywiad operacyjny.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- wyjaśnić pojęcie i cele wywiadu operacyjnego,
- wskazać zakres przedmiotowy wywiadu operacyjnego,
- wskazać źródła wywiadu i kryteria ich typowania,
- przygotować się do przeprowadzenia wywiadu operacyjnego,
- zbudować „legendę”, którą posłuży się podczas zdobywania informacji w ramach prowadzonego wywiadu,
- nawiązać kontakt interpersonalny z osobą,
- ocenić ważność i przydatność informacji uzyskanych w trakcie wywiadu operacyjnego.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Wywiad jako metoda pracy operacyjnej.	1	pogadanka	Przypomnij pojęcie, cele, zakres przedmiotowy, źródła informacji, podstawy prawne wywiadu operacyjnego i wywiadu środowiskowego wskazując różnice pomiędzy wywiadami prowadzonymi dla celów procesowych i operacyjnych.
2. Przygotowanie i taktyka przeprowadzenia wywiadu. 3. Budowanie „legendy” służącej do prowadzenia wywiadu.	2	dyskusja	Omów na czym polega przygotowanie się do przeprowadzenia wywiadu operacyjnego z osobą. Przedstaw taktykę przeprowadzania wywiadu operacyjnego, ze szczególnym zwróceniem uwagi na sposób komunikowania się z rozmówcą, umiejętność słuchania i zachowania konspiracji przez prowadzącego wywiad. Zaakcentuj podstawy budowania „legendy” podczas zdobywania informacji w ramach prowadzonego wywiadu.

TEMAT NR 3: Obserwacja doraźna.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- wyjaśnić pojęcie, istotę i cele obserwacji,
- przygotować się do prowadzenia obserwacji doraźnej,
- wykorzystać wyniki uzyskane w toku obserwacji.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Obserwacja jako metoda pracy operacyjnej. 2. Przygotowanie obserwacji doraźnej. 3. Taktyka prowadzenia obserwacji doraźnej. 4. Dokumentowanie wyników obserwacji doraźnej.	2	pogadanka	Przypomnij pojęcie i cele oraz rodzaje obserwacji. Omów przygotowanie się policjanta służby kryminalnej do przeprowadzenia obserwacji. Podkreśl konieczność sprawdzenia podmiotu obserwacji w bazie KSIP. Wskaż na taktykę prowadzenia obserwacji doraźnej. Zwróć szczególną uwagę na „samokontrolę” i „kontrobservację” stosowaną przez osoby poddane obserwacji. Wskaż sposoby dokumentowania wyników obserwacji.

TEMAT NR 4: Analiza kryminalna.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- określić pojęcie i cel stosowania analizy kryminalnej,
- stosować zasady obowiązujące podczas wypełniania meldunku informacyjnego,
- wykorzystać uzyskane wyniki z analizy kryminalnej,
- stosować procedury zlecenia przeprowadzenia analizy kryminalnej.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Analiza kryminalna, jako metoda pracy operacyjnej.	2	wykład	Wyjaśnij pojęcie analizy kryminalnej, ze zwróceniem uwagi na ustalanie powiązań między informacjami. Przedstaw rodzaje analizy kryminalnej i wskaż różnice między ich celami. Przedstaw i omów elementy cyklu analitycznego: łączenie danych, odczytanie danych, tworzenie przesłanek, tworzenie hipotez, prezentacja wyników – proces ten przedstaw na przykładzie.
2. Źródła informacji wykorzystywane w analizie kryminalnej: - system SIO, - inne źródła informacji. 3. Wykorzystanie analizy kryminalnej. 4. Procedura zlecenia przeprowadzenia analizy kryminalnej.	3	pogadanka, ćwiczenia pisemne	Przedstaw rodzaje źródeł informacji z podziałem na osobowe i nieosobowe. Wykorzystując doświadczenie słuchaczy i wiedzę nabytą w dotychczasowym szkoleniu przypomnij sposób wypełnienia meldunku informacyjnego, ze zwróceniem uwagi na jego podzbiory tematyczne. Przedstaw i zapoznaj słuchaczy z przykładami efektów pracy analityka kryminalnego oraz możliwościami wykorzystania analizy kryminalnej, jako narzędzia wspomagającego proces wykrywczy. Na bazie założenia poleć słuchaczom sporządzić wniosek o analizę kryminalną. Wniosek podlega zaliczeniu.
5. Omówienie dokumentacji	1	dyskusja	Omów sporządzoną dokumentację wskazując na ewentualne błędy.
6. Zaliczenie tematów nr 1-4.	1	sprawdzian wiedzy	Wystawienie oceny okresowej.

TEMAT NR 5: Osobowe środki pracy operacyjnej.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- zdefiniować pojęcie osobowych środków pracy operacyjnej,
- wskazać zasady typowania,
- scharakteryzować zasady współpracy i wynagradzania OZI,
- wskazać sposoby sprawdzania i wykorzystania uzyskanych informacji od OZI,
- sporządzić meldunek informacyjny,
- postępować z OZI deinformującym celowo Policję.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Pojęcie i kategorie osobowych środków pracy operacyjnej. 2. Zasady typowania osobowych środków pracy operacyjnej. 3. Zasady współpracy i wynagradzania OZI. 4. Zasady dokumentowania uzyskanej informacji. 5. Sposoby sprawdzania i wykorzystywania informacji od OZI. 6. Postępowanie z OZI deinformującym celowo Policję.	4	wykład, pogadanka	Wyjaśnij pojęcie osobowych środków pracy operacyjnej. Omów kryteria typowania i doboru. Wskaż motywy, którymi mogą kierować się osoby udzielające informacji Policji. Omów rejestrację informatora w KSIP i OBOZI. Określ zasady współpracy i wynagradzania OZI akcentując konieczność przestrzegania etyki zawodowej i praw człowieka. Zwróć uwagę na moralne aspekty współpracy z OZI. Przedstaw sposoby dokumentowania uzyskanej informacji oraz jej sprawdzenia i wykorzystania. Zwróć szczególną uwagę na konieczność uzyskania informacji pełnej i wszechstronnej, a także ustalenie osób, które mogą ją potwierdzić lub zweryfikować. Odwołując się do wiedzy słuchaczy akcentuj aspekty prawne ochrony źródeł informacji. Omów zasady wykorzystywania funduszu operacyjnego do pokrycia kosztów związanych z obsługą i wynagrodzeniem osobowych źródeł informacji. Omów postępowanie policjanta (faktyczne i formalne) z OZI deinformującym celowo Policję.
7. Uzyskiwanie, gromadzenie, dokumentowanie i wykorzystanie informacji.	3	pokaz, ćwiczenia pisemne	Zaprezentuj film ze spotkania z OZI. Podsumowując zajęcia wskaż na popełnione błędy i taktikę prowadzenia rozmowy (komunikacja werbalna i pozawerbalna). Na bazie filmu poleć sporządzenie meldunku informacyjnego. Meldunek podlega zaliczeniu.
8. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	dyskusja	Omów sporządzoną dokumentację wskazując na ewentualne błędy.

TEMAT NR 6: Kontrola operacyjna.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- określić pojęcie i cele kontroli operacyjnej,
- interpretować podstawy prawne kontroli operacyjnej,
- rozróżnić rodzaje kontroli operacyjnej,
- sporządzić wniosek o przeprowadzenie kontroli operacyjnej,
- określić zakres współpracy z realizującym kontrolę operacyjną,
- wskazać sposoby postępowania z materiałami uzyskanymi w wyniku kontroli operacyjnej.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Kontrola operacyjna, jako metoda pracy operacyjnej. 2. Wykorzystanie materiałów uzyskanych podczas kontroli operacyjnej w postępowaniu przygotowawczym.	3	wykład, pogadanka, pokaz	Omów podstawy prawne, istotę, pojęcie, rodzaje i cele kontroli operacyjnej. Na podstawie przykładów wskaż na znaczenie kontroli operacyjnej w procesie wykrywczym. Scharakteryzuj zasady postępowania Policji związane z zarządzeniem kontroli operacyjnej. Zaprezentuj i omów wniosek o kontrolę operacyjną.

TEMAT NR 7: Formy pracy operacyjnej.**CELE:** Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- określić istotę operacyjnego sprawdzenia, operacyjnego rozpoznania, rozpracowania operacyjnego i poszukiwania osób,
- wykorzystać efekty pracy operacyjnej w postępowaniu przygotowawczym.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Operacyjne sprawdzenie, operacyjne rozpoznanie, rozpracowanie operacyjne i poszukiwanie osób.	1	pogadanka	Wymień formy pracy operacyjnej. Dokonaj interpretacji pojęć: operacyjne sprawdzenie, operacyjne rozpoznanie, rozpracowanie operacyjne i poszukiwanie osób.
2. Wykorzystanie materiałów operacyjnego sprawdzenia, operacyjnego rozpoznania i rozpracowania operacyjnego.	2	wykład, pogadanka	Na podstawie przykładów opisz sposoby nadawania charakteru procesowego materiałom operacyjnym.
3. Analiza materiałów zgromadzonych w teczce formy pracy operacyjnej.	2	praca w grupach, dyskusja	Poleć słuchaczom (na jeden dzień przed zajęciami) dokonanie analizy przykładowych teczek form pracy operacyjnej, pod kątem możliwości wykorzystania zgromadzonych materiałów w postępowaniu przygotowawczym.
4. Zaliczenie tematów nr 5-7.	1	sprawdzian wiedzy	Wystawienie oceny okresowej.

BLOK ZAGADNIENIOWY NR III**Proces wykrywczy wybranych przestępstw****TEMAT NR 1: Wykorzystanie informatyki w pracy dochodzeniowo-śledczej.**

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- wskazać uprawnienia Policji w zakresie gromadzenia i przetwarzania informacji,
- wprowadzić do systemu informacje dotyczące osoby, pojazdu, dokumentu, rzeczy, wydarzenia, przestępstwa, postępowania oraz uzupełnić te informacje wraz z rozwojem postępowania przygotowawczego,
- omówić sposób postępowania zgodnie z zasadami obowiązującymi przy zabezpieczaniu elektronicznych nośników informacji,
- gromadzić i przetwarzać informacje pochodzące z policyjnych i pozapolicyjnych zbiorów ewidencyjnych o sprawcach przestępstw,
- gromadzić i przetwarzać informacje w zakresie danych osobowych, tworzenia tablic poglądowych, itd.,
- wykorzystywać bazy danych do ujawniania majątku osób podejrzanych o popełnienie przestępstw na potrzeby tymczasowego zajęcia mienia ruchomego i zabezpieczenia majątkowego.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Eksploatacja policyjnych i pozapolicyjnych baz danych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – KSIP, – KCIK, – SIO, – CEPiK, – CEL, – Osadzony. 2. Wykorzystanie zgromadzonych w bazach informacji w pracy wykrywczej. 3. Wykorzystanie bazy PRIM w czynnościach dochodzeniowo-śledczych i w ustalaniu sprawców zakłócających porządek publiczny na imprezach masowych. 4. Gromadzenie i przetwarzanie informacji w zakresie danych osobowych, tworzenie tablic poglądowych. 5. Wykorzystanie policyjnych i pozapolicyjnych	8	wykład, pogadanka, ćwiczenia	Przypomnij uprawnienia Policji do gromadzenia informacji i ich wykorzystywania, zwłaszcza w zakresie wpływającym na pracę dochodzeniowo-śledczą. Wspomnij o ochronie danych osobowych. Wskaż czynności służbowe, zwłaszcza z zakresu pracy dochodzeniowo-śledczej, podczas wykonywania których policjant powinien wykorzystywać uzyskane z systemów informacje. Przedstaw rodzaje zbiorów znajdujących się w KSIP, a także wskaż, jakie informacje znajdują się w poszczególnych zbiorach, omów ich zawartość i możliwości wykorzystania. Zwróć uwagę na jakość, kompletność i terminowość wprowadzania danych. Przedstaw możliwości wykorzystania informacji znajdujących się w KCIK. Omów cel utworzenia oraz zasady funkcjonowania Systemu Informacji Operacyjnych, ze zwróceniem uwagi na rodzaj informacji tam gromadzonych oraz możliwości ich wykorzystania (zapytania i analiza). Scharakteryzuj kategorie osób podlegających rejestracji w bazie PRIM.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
baz danych do ujawniania majątku osób podejrzanych o popełnienie przestępstw na potrzeby tymczasowego zajęcia mienia ruchomego i zabezpieczenia majątkowego.			
6. Praktyczne wykorzystanie KSIP pod kątem czynności dochodzeniowo-śledczych (rejestracja w obszarach): <ul style="list-style-type: none"> - wydarzenia, - osoba, - przedmiot.	8	ćwiczenia	Sprawdź i ugruntuj wiedzę i umiejętności wyniesione przez słuchaczy ze szkolenia podstawowego w zakresie dokonywania sprawdzeń. Zinterpretuj wyniki sprawdzeń zwracając uwagę na związek uzyskanej informacji z dalszym działaniem policjanta oraz na konsekwencje, jakie mogą wystąpić po niewłaściwej interpretacji wyniku. Sprawdź sposób zrozumienia przez słuchaczy przekazywanej wiedzy. Powiąż omawiane kwestie z informacjami uzyskanymi przez słuchaczy w trakcie zajęć z pracy dochodzeniowo-śledczej. Sprawdzenie podlega zaliczeniu. Wskaż podstawy, sposoby, formy rejestrowania przestępstwa i postępowania osób, podmiotu oraz rzeczy. Wymień zdarzenia, osoby, podmioty i rzeczy podlegające rejestracji. Zaprezentuj i omów konstrukcję oraz sposób wypełniania formularzy rejestrujących przestępstwo (zdarzenie), utracone rzeczy. Zapoznaj z funkcją i budową katalogu cech charakterystycznych przestępstw i rysopisów. Na podstawie założenia poleć sporządzenie formularzy rejestrujących osobę, przestępstwo, przedmiot. Rejestracja podlega zaliczeniu.

TEMAT NR 2: Kryminalistyczne badanie miejsca zdarzenia.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- omówić zasady ujawniania i zabezpieczania śladów,
- wnioskować na podstawie ujawnionych śladów,
- formułować pytania do biegłych różnych specjalności,
- wskazać możliwości badawcze śladów,
- zabezpieczyć materiał porównawczy do badań,
- zdaktyloskopować osobę,
- określić czynności wchodzące w skład kryminalistycznego badania miejsca zdarzenia,
- określić skład i zadania członków grupy operacyjno-procesowej,
- wskazać podstawy prawne, cele oględzin i zasady ich przeprowadzania,
- przeprowadzić oględziny miejsca, osoby i rzeczy,
- omówić specyfikę oględzin różnych kategorii zdarzeń,
- dokumentować oględziny miejsca, osoby i rzeczy.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Taktyka i technika kryminalistyczna w procesie wykryczym.	2	pogadanka	Odwołując się do wiedzy i doświadczenia słuchaczy przypomnij pojęcie śladu kryminalistycznego. Wskaż różne kryteria podziału śladów zwracając szczególną uwagę na trójpodział śladów ze względu na mechanizm powstawania. Zaprezentuj i omów rodzaje śladów i miejsca ich występowania. Przedstaw zasady i sposoby zabezpieczenia technicznego i procesowego oraz opisu śladu w protokole oględzin. Zwróć uwagę na możliwości badawcze, w tym badania kompleksowe oraz wnioskowanie na podstawie śladu.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
2. Ujawnianie i zabezpieczanie śladów linii papilarnych, uszu, warg i rękawiczek. 3. Wnioskowanie na podstawie ujawnionych śladów linii papilarnych, uszu, warg i rękawiczek. 4. Wniosek do AFIS i postanowienie o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego z zakresu daktyloskopii.	2	dyskusja, ćwiczenia	<p>Omów podstawy prawne daktyloskopowania osób. Scharakteryzuj pojęcia: daktyloskopia, cheiloskopia, otoskopia, odontoskopia, gantiskopia oraz metody ujawniania i zabezpieczania śladów linii papilarnych. Podkreśl ich właściwości. Przedstawiając zasady i sposoby zabezpieczenia technicznego i procesowego śladów linii papilarnych podaj przykłady ich opisu w protokole oględzin. Wskaż możliwości badawcze omawianych śladów oraz wnioskowanie na ich podstawie. Podkreśl znaczenie zbiorów daktyloskopijnych (AFIS, CRD, WRD). Omów zasady prowadzenia zbiorów i ich praktyczne wykorzystanie oraz rodzaje pytań do biegłego.</p> <p>W ramach nauki własnej poleć słuchaczom sporządzenie wniosku do AFIS i postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego. Dokumentacja podlega zaliczeniu.</p>
5. Daktyloskopowanie osób.	2	pokaz, ćwiczenia	<p>Przeprowadź pokaz daktyloskopowania omawiając różne sposoby jego przeprowadzenia (tradycyjne oraz z użyciem skanera). Podziel słuchaczy na zespoły dwuosobowe, gdzie jedna osoba pełni rolę daktyloskopowanego, natomiast druga dokonuje daktyloskopowania i wypełnia karty daktyloskopijne. Po zakończeniu czynności poleć zmianę ról. W trakcie daktyloskopowania zwróć uwagę słuchaczy na wymóg dokładności, czytelności oraz technicznej poprawności wykonanych odbitek, jak również na poprawne wypełnienie karty. Karta daktyloskopijna podlega zaliczeniu.</p>
6. Ujawnianie i zabezpieczanie śladów mechanoskopijnych. 7. Wnioskowanie na podstawie ujawnionych śladów mechanoskopijnych. 8. Postanowienie o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego z zakresu badań mechanoskopijnych.	2	dyskusja, ćwiczenia	<p>Przypomnij pojęcie mechanoskopii. Omów mechanizm powstawania, rodzaje śladów mechanoskopijnych i miejsca ich występowania. Wskaż sposoby ujawniania i zabezpieczania tych śladów pod względem technicznym i procesowym oraz możliwości wnioskowania. Przedstawiając zasady i sposoby zabezpieczenia technicznego i procesowego podaj przykłady opisu śladów w protokole oględzin. Omów zakres i formy badań mechanoskopijnych oraz sposoby pobierania materiału porównawczego. Wskaż na możliwości wykorzystania zbiorów prowadzonych w CLKP.</p> <p>W ramach nauki własnej poleć słuchaczom sporządzenie postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego. Postanowienie podlega zaliczeniu.</p>

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
9. Ujawnianie i zabezpieczanie śladów traseologicznych. 10. Wnioskowanie na podstawie śladów traseologicznych. 11. Postanowienie o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego z zakresu badań traseologicznych.	1	dyskusja	Przypomnij pojęcie traseologii, rodzaje śladów traseologicznych i mechanizm ich powstawania. Omów sposoby ich ujawniania i zabezpieczania pod względem technicznym i procesowym. Przedstawiając zasady i sposoby zabezpieczenia technicznego i procesowego podaj przykłady opisu takich śladów w protokole oględzin. Wskaż na możliwości badawcze tych śladów oraz znaczenie wnioskowania i zasady pobierania materiału porównawczego. W ramach nauki własnej poleć słuchaczom sporządzenie postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego. Postanowienie podlega zaliczeniu.
12. Ujawnianie i zabezpieczanie śladów biologicznych i mikrośladów. 13. Wnioskowanie na podstawie śladów biologicznych. 14. Postanowienie o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego z zakresu badań biologicznych.	2	dyskusja, ćwiczenia	Przypomnij podział śladów biologicznych, zasady ich ujawniania i zabezpieczania pod względem technicznym i procesowym oraz wnioskowanie na podstawie tych śladów. Wskaż podstawy prawne i zasady pobierania materiału genetycznego (porównawczego) do badań biologicznych. Przeprowadź pokaz pobierania próbek materiału genetycznego ze słuzówki policzków (zgodnie z zasadami zawartymi w pakiecie). Omów protokół pobrania próbek służących do uzyskania kodu genetycznego. Wskaż możliwości wykorzystania zbioru danych genetycznych (GENOM). Przy omawianiu mikrośladów podaj sposoby ich ujawniania i zabezpieczania oraz wyjaśnij pojęcie śladów kontaktowych i bezkontaktowych. W ramach nauki własnej poleć słuchaczom sporządzenie postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego. Postanowienie podlega zaliczeniu.
15. Ujawnianie i zabezpieczanie śladów użycia broni palnej. 16. Wnioskowanie na podstawie śladów użycia broni palnej. 17. Możliwości badawcze broni palnej i śladów jej użycia. 18. Postanowienie o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłych z zakresu badań broni i balistyki.	2	dyskusja, ćwiczenia	Przypomnij pojęcie broni i jej rodzaje. Wskaż rodzaje śladów użycia broni palnej, zasady ujawniania oraz sposób ich zabezpieczenia. Omów możliwości badawcze i wnioskowanie na podstawie śladów użycia broni palnej oraz wyjaśnij pojęcie i sposób zabezpieczenia śladów powystrzałowych GSR. Podkreśl możliwości wykorzystania Automatycznego Systemu Identyfikacji Broni „Arsenał” i Krajowego Zbioru Łusek i Pocisków. Na przykładach z jednostek organizacyjnych Policji, wskaż najczęściej popełniane błędy podczas formułowania pytań do biegłego. W ramach nauki własnej poleć słuchaczom sporządzenie postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego. Postanowienie podlega zaliczeniu.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
19. Ujawnianie i zabezpieczanie dokumentów. 20. Pobieranie materiału porównawczego. 21. Kartoteka Dokumentów Anonimowych. 22. Możliwości badawcze dokumentów. 23. Postanowienie o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego z zakresu badań dokumentów.	2	dyskusja, ćwiczenia	Zwróć uwagę na prawne i kryminalistyczne pojęcie dokumentu. Omów podstawowe zasady postępowania z dokumentami stanowiącymi materiał dowodowy oraz metody ich zabezpieczenia technicznego i procesowego. Wskaż podstawy faktyczne i prawne pobierania materiału porównawczego zwracając szczególną uwagę na pobieranie wzorów pisma ręcznego, podpisów oraz dokumentów sporządzonych innymi technikami. Podkreśl stosowane sposoby zabezpieczeń dokumentów przed fałszerstwem oraz spotykane sposoby fałszowania dokumentów, pieniędzy, dowodów tożsamości, kart płatniczych. Wskaż możliwości badawcze dokumentów oraz zakres wnioskowania. W ramach nauki własnej poleć słuchaczom sporządzenie materiału wpływowego – prób pisma ręcznego oraz sporządzenie postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego. Dokumentacja podlega zaliczeniu.
24. Badania fonoskopijne. 25. Badania audiodokumentów. 26. Badania wariograficzne, ich znaczenie w badaniach wykrywczych.	2	wykład, ćwiczenia	Omów pojęcie fonoskopii, zakres i metody badań fonoskopijnych (w tym metody automatycznego kryminalistycznego rozpoznawania mówców, audytywną ocenę autentyczności nagrania). Wskaż na zasady zabezpieczenia materiału dowodowego i pobierania materiału porównawczego do badań. Przedstaw możliwości badawcze z zakresu fonoskopii. Omów podstawę prawną i metody badań wariograficznych oraz warunki ich stosowania. Zwróć uwagę na znaczenie tzw. analizatora głosu.
27. Ślady osmologiczne. 28. Zasady pobierania materiału porównawczego i przechowywania śladów osmologicznych. 29. Postanowienie o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego z zakresu badań osmologicznych.	1	dyskusja, ćwiczenia	Omów pojęcie zapachu jako śladu kryminalistycznego oraz sposobu jego zabezpieczenia pod względem technicznym i procesowym podczas oględzin miejsca zdarzenia. Wskaż podstawy prawne oraz zasady pobierania materiału porównawczego śladów zapachowych człowieka. Omów znaczenie ekspertyzy osmologicznej, możliwości badawcze i wnioskowanie na podstawie śladów zapachowych. W ramach nauki własnej poleć słuchaczom sporządzenie postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego. Postanowienie podlega zaliczeniu.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
30. Badania antroposkopijne. 31. Rysopis sprawcy i inne cechy identyfikujące. 32. Sporządzanie opisu wyglądu zewnętrznego sprawcy.	2	wykład, ćwiczenia	Omów możliwości badań antroposkopijnych (odtworzenie wyglądu osób, rzeczy, regresja wiekowa, regresja wiekowa, udział w identyfikacji osób i zwłok). Charakteryzując portret pamięciowy wskaż różnicę między portretem pamięciowym a rysopisem. Omów cechy statyczne i dynamiczne opisu wyglądu osoby. Przedstaw sposoby odtwarzania wyglądu zewnętrznego człowieka. Zwróć uwagę na zasady opisu przedmiotów znajdujących się w posiadaniu osoby. Omów możliwości sporządzania rysopisu sprawcy na miejscu zdarzenia. Podziel słuchaczy na dwuosobowe zespoły, poleć sporządzenie rysopisu w formie opisowej wybranej osoby, z którą słuchacze mieli wcześniej kontakt. Po zaprezentowaniu prac przez przedstawicieli zespołów w obecności osoby opisywanej poproś o dokonanie porównania i oceny dokładności wykonanego zadania. Rysopis podlega zaliczeniu.
33. Kryminalistyczne badanie miejsca zdarzenia. 34. Podstawy prawne, cele oględzin oraz zasady ich przeprowadzania. 35. Skład i zadania członków grupy operacyjno-procesowej. 36. Specyfika oględzin różnych zdarzeń. 37. Dokumentowanie wyników oględzin: <ul style="list-style-type: none"> - protokół oględzin, - szkice, - metryczki śladowe, - notatka pooględzinowa, - dokumentacja fotograficzna. 	6	wykład, pogadanka, ćwiczenia	Przypomnij istotę kryminalistycznego badania miejsca zdarzenia, skład i zadania członków grupy operacyjno-procesowej oraz podstawy prawne, cele i zadania oględzin. Podkreśl możliwość dokonywania samodzielnie oględzin przez policjanta służby kryminalnej. Posługując się przykładami z praktyki wyjaśnij zasady ich przeprowadzenia. Przedstaw formy dokumentowania przebiegu i wyników oględzin. Omów zasady sporządzania protokołu oględzin, szkicu oraz notatki pooględzinowej. Zaprezentuj podstawowe zasady sporządzania dokumentacji fotograficznej miejsca zdarzenia. Na podstawie przykładów z praktyki omów specyfikę oględzin różnych zdarzeń, np. rozboje, pobicie, oszustwa, wymuszenie rozbójnicze, pożary, katastrofy, wypadki komunikacyjne.
38. Oględziny miejsca zdarzenia.	4	ćwiczenia	Podziel słuchaczy na grupy i poleć przeprowadzenie oględzin miejsca zdarzenia oraz sporządzenie: protokołu oględzin, szkiców (roboczego i właściwego), metryczki śladu, notatki pooględzinowej. Dokumentacja podlega zaliczeniu. Opracowując założenia do ćwiczeń uwzględnij prowadzenie oględzin w terenie otwartym.
39. Analiza protokołu oględzin rzeczy i osoby.	1	analiza przypadku	Przeprowadź ćwiczenia, w trakcie których słuchacze dokonają analizy protokołów oględzin rzeczy i osoby oraz omów ich merytoryczną zawartość.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
40. Omówienie sporządzonej dokumentacji	1	dyskusja, pogadanka	Oceń sporządzoną dokumentację.

TEMAT NR 3: Czynności wykrywcze w sprawach o przestępstwa kradzieży i kradzieży z włamaniem.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- kwalifikować stany faktyczne przestępstw kradzieży i kradzieży z włamaniem,
- scharakteryzować metody działania sprawców kradzieży i kradzieży z włamaniem,
- określić kryteria typowania sprawców kradzieży lub kradzieży z włamaniem,
- przeprowadzić eksperyment procesowy w sprawie kradzieży z włamaniem,
- analizować materiały procesowe,
- sporządzić postanowienie o przedstawieniu zarzutu w sprawie kradzieży lub kradzieży z włamaniem.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Kwalifikowanie stanów faktycznych w sprawach o przestępstwa kradzieży i kradzieży z włamaniem.	2	pogadanka, ćwiczenia	Na podstawie przykładów z praktyki zwróć uwagę na obszary, które mogą stwarzać problemy z prawidłową oceną znamion wybranych przestępstw przeciwko mieniu. Na podstawie założeń poleć słuchaczom dokonanie kwalifikacji prawnej różnych stanów faktycznych, z uwzględnieniem form stadialnych i zjawiskowych oraz okoliczności nadzwyczajnie zaostrzających karę. Omów prawidłowość dokonanej kwalifikacji.
2. Metody działania sprawców kradzieży i kradzieży z włamaniem.	3	pogadanka	Podaj skalę zagrożeń kradzieżami i kradzieżami z włamaniem na terenie kraju. Zwróć szczególną uwagę na metody działania sprawców kradzieży lub kradzieży z włamaniem. W trakcie realizacji zajęć zwróć szczególną uwagę na kradzieże: pojazdów, mieszkaniowe, kieszonkowe oraz na kradzieże z włamaniem do różnych obiektów.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
3. Czynności w ramach reakcji na zaistniałe przestępstwo kradzieży lub kradzieży z włamaniem. 4. Oględziny miejsca kradzieży lub kradzieży z włamaniem.	4	symulacja, ćwiczenia, pokaz, dyskusja	Przypomnij prawidłowe postępowanie policjanta w ramach reakcji na zaistniałe przestępstwo. Podziel słuchaczy na grupy i na podstawie przygotowanych założeń, w ramach zajęć praktycznych, słuchacze dokonują oględzin miejsca kradzieży z włamaniem w salach symulacyjnych, sporządzając niżej wymienioną dokumentację: <ul style="list-style-type: none"> - protokół oględzin miejsca zdarzenia, - szkic szczegółowy (brudnopis), - notatkę pooględzinową. Dokumentacja podlega zaliczeniu. Przeprowadź pokaz eksperymentu procesowego. Omów sposoby dokumentowania eksperymentu procesowego w ramach odrębnej czynności lub w ramach innej czynności procesowej – oględzin.
5. Taktyka prowadzenia czynności wykrywczych w sprawach o kradzieże i kradzieże z włamaniem.	1	pogadanka	Wypracuj ze słuchaczami sposoby typowania sprawców kradzieży i kradzieży z włamaniem oraz sprawdzania ich alibi i wskazanie wstępnych czynności wykrywczych.
6. Analiza akt postępowania przygotowawczego o przestępstwa kradzieży i kradzieży z włamaniem.	2	dyskusja, ćwiczenia	Przeprowadź dyskusję, w trakcie której słuchacze zaprezentują wyniki analiz akt postępowania pod kątem prawidłowości ich prowadzenia i dokumentowania oraz wypracowane wnioski. Wykorzystując powyższe materiały poleć słuchaczom sporządzenie konkluzji zarzutu.
7. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	dyskusja	Omów sporządzoną dokumentację wskazując ewentualne błędy.

TEMAT NR 4: Czynności wykrywcze w sprawach o przestępstwa rozbójnicze i uprowadzenia osoby.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- kwalifikować stany faktyczne o przestępstwa rozbójnicze i uprowadzenia osób,
- wskazać wstępne czynności po uzyskaniu informacji o rozboju i uprowadzeniu osoby,
- rozróżnić metody dokonywania przestępstw rozbójniczych i uprowadzeń osób,
- analizować materiały procesowe,
- przeprowadzić i udokumentować czynność okazania sprawcy rozboju.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Kwalifikowanie stanów faktycznych przestępstw rozbójniczych i uprowadzeń osób.	3	pogadanka, ćwiczenia, dyskusja	Na podstawie przykładów z praktyki zwróć uwagę na obszary, które mogą stwarzać problemy z prawidłową oceną znamion przestępstw rozbójniczych. Scharakteryzuj specyfikę przestępstwa uprowadzenia osoby. Na podstawie założeń poleć słuchaczom dokonanie kwalifikacji prawnej różnych stanów faktycznych z uwzględnieniem form stadialnych i zjawiskowych oraz okoliczności nadzwyczajnie zaostrzających karę. Zwróć szczególną uwagę na formułowanie konkluzji zarzutów. Omówienie wyników ćwiczeń zakończ dyskusją.
2. Taktyka i technika działania sprawców przestępstw rozbójniczych i uprowadzeń osób.	3	wykład, pogadanka	Scharakteryzuj sprawców przestępstw rozbójniczych i uprowadzeń osób. Posługując się przykładami przedstaw metody działania sprawców przestępstw rozbójniczych i uprowadzeń. Zwróć uwagę na konieczność dokładnego ustalenia przebiegu zdarzenia i wpływu tych ustaleń na kwalifikację prawną czynu. Przedstaw kryteria typowania sprawców omawianych przestępstw. Zwróć uwagę na rozboje upozorowane. Zwróć uwagę na metodykę postępowania w przypadku uzyskania informacji o uprowadzeniu osoby.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
3. Czynności wstępne po uzyskaniu informacji o dokonaniu rozboju. 4. Czynności wstępne po uzyskaniu informacji o wymuszeniu rozbójniczym. 5. Rola pokrzywdzonego w przestępstwie rozboju i wymuszenia rozbójniczego oraz uprowadzenia osoby.	3	pogadanka, wykład	Na podstawie założeń, w postaci protokołów przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie poleć słuchaczom, aby w grupach pod nadzorem nauczyciela wypracowali wstępne czynności wykrywcze. Akcentuj konieczność szybkiego podjęcia działań po uzyskaniu informacji o przestępstwie. Wskaż na istotną rolę współdziałania z ofiarami przestępstw rozbójniczych. Wskaż na specyfikę postępowania z osobami współpracującymi z Policją w ramach działań podjętych w związku ze zgłoszonym uprowadzeniem osoby. Wskaż na możliwości wykorzystania policyjnych i pozapolicyjnych zbiorów informatycznych w typowaniu sprawców oraz możliwości wykorzystania techniki operacyjnej we wskazanych kategoriach przestępstw. Podkreśl konieczność pełnej koordynacji działań wykrywczych.
6. Analiza akt postępowania przygotowawczego w sprawie o przestępstwo rozboju.	2	dyskusja, symulacja, ćwiczenia	Przeprowadź dyskusję, w trakcie której słuchacze zaprezentują wyniki analiz akt postępowania przygotowawczego pod kątem prawidłowości ich prowadzenia i dokumentowania oraz wypracowane wnioski. Wykorzystując powyższe materiały poleć słuchaczom przeprowadzenie okazania osoby i sporządzenie protokołu z tej czynności. Protokół podlega zaliczeniu.
7. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	dyskusja	Omów sporządzoną dokumentację wskazując ewentualne błędy.

TEMAT NR 5: Czynności wykrywcze w sprawach o przestępstwa oszustwa.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- kwalifikować stany faktyczne o przestępstwa oszustwa,
- rozpoznawać wybrane rodzaje oszustw i metody działania,
- omówić czynności, które należy podjąć po uzyskaniu informacji o oszustwie,
- wskazać zasady typowania sprawców oszustw,
- scharakteryzować czynności wykrywcze w sprawach o oszustwo,
- analizować materiały procesowe.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Ustawowe znamiona przestępstw oszustwa. 2. Kwalifikowanie stanów faktycznych w sprawach o przestępstwa oszustwa.	3	wykład, ćwiczenia	Podaj różnice pomiędzy poszczególnymi rodzajami oszustw. Na podstawie założeń poleć słuchaczom dokonanie kwalifikacji prawnej różnych stanów faktycznych, z uwzględnieniem form stadialnych i zjawiskowych oraz okoliczności nadzwyczajnie zaostrzających karę.
3. Wybrane rodzaje oszustw i metody działania sprawców oszustw. 4. Czynności wykrywcze zmierzające do ustalenia i zatrzymania sprawcy oszustwa.	3	dyskusja, ćwiczenia	Posługując się przykładami omów rodzaje i metody działania sprawców oszustw. Określ pierwsze czynności policjanta przyjmującego informację o oszustwie (podkreśl konieczność szybkiej reakcji po otrzymaniu informacji o tym przestępstwie). Ilustrując omawiane przestępstwa przykładami z praktyki zaakcentuj możliwość wykorzystania policyjnych i pozapolicyjnych zbiorów informatycznych oraz konieczność koordynowania przedsięwzięć wykrywczych z ogniwami operacyjnymi i dochodzeniowymi innych jednostek.
5. Kryteria typowania sprawców oszustw.	2	wykład, symulacja, ćwiczenia	Omawiając taktykę prowadzenia czynności wykrywczych przedstaw specyfikę przesłuchania osoby pokrzywdzonej. Zwróć uwagę na zakres informacji, które należy uzyskać w trakcie przesłuchania tej osoby oraz ich przydatność w działaniach wykrywczych. Omów kryteria typowania sprawców oszustw.
6. Analiza akt postępowania przygotowawczego o przestępstwo oszustwa.	2	ćwiczenia	Przeprowadź dyskusję, w trakcie której słuchacze zaprezentują wyniki analizy akt postępowania pod kątem prawidłowości ich prowadzenia i dokumentowania oraz wypracowane wnioski. Wykorzystując powyższe materiały poleć słuchaczom sporządzenie konkluzji zarzutu.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
7. Zaliczenie tematów nr 2-5.	1	sprawdzian wiedzy	Wystawienie oceny okresowej.

TEMAT NR 6: Czynności wykrywcze w sprawach o przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- kwalifikować stany faktyczne o przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- rozróżniać środki odurzające i substancje psychotropowe,
- określić tryb postępowania z osobą będącą pod wpływem działania narkotyku,
- zatrzymać osobę podejrzaną o posiadanie narkotyków oraz przeszukać osobę, jej odzież i podręczne przedmioty oraz udokumentować te czynności,
- omówić zasady stosowania testerów do wstępnej identyfikacji narkotyków oraz sporządzić protokół użycia testera narkotykowego.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Rodzaje środków odurzających i substancji psychotropowych, sposoby ich zażywania. 2. Przepisy karne z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. 3. Objawy psychiczne i fizyczne występujące u osób zażywających narkotyki.	3	wykład, pokaz	W nawiązaniu do doświadczenia życiowego słuchaczy, omów problematykę narkomanii w Polsce, podkreślając jej kryminogenny charakter. Na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii omów przepisy karne wymienione w ustawie. Omów rodzaje narkotyków oraz wskaż na symptomy mogące świadczyć o zażyciu narkotyku (stany fizyczne i psychiczne) charakterystyczne dla ich zażywania.
4. Taktyka prowadzenia czynności wykrywczych w sprawach o przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.	2	wykład, ćwiczenia	Wskaż na możliwości typowania osób i miejsc w ramach rozpoznania zjawiska narkomanii z wykorzystaniem różnych źródeł informacji, w tym informacji pochodzących z Internetu. Zwróć uwagę na specyficzną strukturę grup przestępczych związanych z tym zjawiskiem oraz wskaż rolę nieletnich w dystrybucji narkotyków. Podkreśl znaczenie i możliwości ścisłej współpracy z innymi służbami Policji w czynnościach wykrywczych. Wskaż na specyfikę oględzin miejsca produkcji narkotyków, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania zasad bezpieczeństwa, udziału biegłego i właściwego zabezpieczenia dowodów rzeczowych. Na podstawie przygotowanych założeń poleć słuchaczom wypracowanie sposobu postępowania od momentu uzyskania wiarygodnej informacji o miejscu produkcji narkotyków. Na podstawie zaprezentowanych przez przedstawicieli grup wniosków, w podsumowaniu przedstaw właściwe rozwiązanie.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
5. Zasady postępowania się testerami do wstępnej identyfikacji narkotyków oraz ich użycie. 6. Zatrzymanie osoby podejrzanej o posiadanie narkotyków. 7. Przeszukanie osoby, jej odzieży i podręcznych przedmiotów.	4	pokaz, dyskusja	Zademonstruj użycie testerów do wstępnej identyfikacji narkotyku oraz zapoznaj słuchaczy z protokołem użycia testera narkotykowego i wskaż podstawy prawne jego użycia. Na bazie założenia przeprowadź symulację zatrzymania i przeszukania osoby podejrzanej o posiadanie narkotyków. W miarę możliwości zajęcia powinny być realizowane wspólnie z nauczycielem taktyki i techniki interwencji. Omawiając przeprowadzoną symulację zwróć uwagę na właściwy wybór miejsca, sposób przeszukiwania osób, pojazdów i rzeczy. Po podsumowaniu wykonanych czynności poleć słuchaczom sporządzenie: protokołu przeszukania, protokołu zatrzymania osoby, protokołu użycia testera narkotykowego oraz notatkę urzędową z wykonanych czynności. Dokumentacja podlega zaliczeniu.
8. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	dyskusja	Oceń sporządzoną dokumentację.

TEMAT NR 7: Czynności wykrywcze w sprawach o przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- określić ustawowe znamiona przestępstw przeciwko wolności seksualnej,
- kwalifikować stany faktyczne o przestępstwa przeciwko wolności seksualnej,
- scharakteryzować zasady postępowania z ofiarą przemocy seksualnej, w tym szczególnie tryb postępowania z małoletnimi poniżej 15 roku życia, będącymi ofiarami lub świadkami przemocy seksualnej,
- omówić procedury postępowania podczas organizowania i przeprowadzania oględzin miejsca przestępstwa, osoby i rzeczy,
- sporządzić protokół przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie i przesłuchania w charakterze świadka osoby zawiadamiającej,
- analizować materiały procesowe.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Kwalifikowanie stanów faktycznych w sprawach o przestępstwa: <ul style="list-style-type: none"> - zgwałcenia, - wykorzystania seksualnego osoby bezradnej lub niepoczytalnej, - wymuszenia współżycia płciowego na osobie zależnej lub w krytycznym położeniu, - obcowania płciowego z małoletnim poniżej lat 15, - zgwałcenia małoletniego, - pornografii dziecięcej. 	3	pogadanka, ćwiczenia, dyskusja	Przypomnij znamiona przestępstwa zgwałcenia oraz omów znamiona innych przestępstw przeciwko wolności seksualnej. Na podstawie przygotowanych założeń poleć słuchaczom dokonanie kwalifikacji prawnej różnych stanów faktycznych, z uwzględnieniem form stadialnych i zjawiskowych oraz okoliczności nadzwyczajnie zaostrzających karę. Zwróć szczególną uwagę na formułowanie konkluzji zarzutów.
2. Charakterystyka sprawców i ofiar zgwałceń. 3. Postępowanie po otrzymaniu informacji o przestępstwie przeciwko wolności seksualnej: <ul style="list-style-type: none"> - zabezpieczenie miejsca zdarzenia, - rola psychologa w trakcie zgłoszenia przestępstwa, - ogólne wskazówki dotyczące kontaktu z ofiarą i świadkiem przestępstw seksualnych, - specyfika postępowania z małoletnią ofiarą przestępstwa seksualnego, - oględziny ciała i odzieży osoby pokrzywdzonej, sprawcy przestępstwa oraz 	3	wykład, dyskusja	Podaj skalę zagrożenia w sprawach o zgwałcenia. Omów zasady postępowania policjanta z ofiarą przestępstwa seksualnego, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki zabezpieczenia miejsca zdarzenia i kontaktu z ofiarą, z uwzględnieniem ofiary w wieku poniżej lat 15, wskazując na procesową rolę sądu, obligatoryjny udział psychologa (art. 185 a-185b k.p.k.). Zwróć uwagę na niepowtarzalność oględzin ciała i odzieży oraz rolę badań lekarskich. Przypomnij prawa, które należy respektować w przypadku przesłuchania ofiary przestępstwa oraz obowiązki policjanta, który ma kontakt z ofiarą. Zaprezentuj posługiwanie się pakietem kryminalistycznym. Omów metody działania sprawców zgwałceń. Wypracuj ze słuchaczami kryteria typowania sprawców przestępstw seksualnych.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
badania lekarskie, - pakiet kryminalistyczny do zabezpieczania śladów przestępstwa na tle seksualnym. 4. Metody działania sprawców zgwałceń. 5. Kryteria typowania sprawców przestępstw seksualnych.			
6. Zadania Policji związane z uzyskaniem informacji o zgwałceniu osoby. 7. Dokumentowanie wykonanych czynności.	3	wykład, dyskusja, praca w grupach	Omów zakres zadań Policji związanych z uzyskaniem informacji o zgwałceniu osoby. Wypracuj ze słuchaczami katalog czynności dowodowych wykonywanych w związku z otrzymaniem informacji o zgwałceniu. Wskaż najczęściej popełniane błędy przez policjantów, z psychologicznego punktu widzenia. Zaakcentuj rolę psychologa w sprawach o przestępstwa przeciwko wolności seksualnej, Zajęcia powinny być realizowane wspólnie z psychologiem.
8. Specyfika czynności dowodowych w sprawach dotyczących wolności seksualnej, podejmowanych wobec małoletnich świadków i pokrzywdzonych poniżej 15 roku życia.	2	wykład dyskusja	Omów specyfikę czynności dowodowych w sprawach dotyczących wolności seksualnej, ze szczególnym uwzględnieniem kontaktu z ofiarą i świadkiem poniżej lat 15. Wskaż na zakaz dokonywania przez policjanta czynności dowodowych już na etapie przyjmowania zawiadomienia o przestępstwie od małoletnich. Podkreśl prawną dopuszczalność dokonywania czynności dowodowych w sprawach o przestępstwa na tle seksualnym, z udziałem małoletnich pokrzywdzonych i świadków jedynie przez sąd z obligatoryjnym udziałem psychologa.

TEMAT NR 8: Czynności wykrywcze w sprawach o przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- kwalifikować stany faktyczne przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu,
- scharakteryzować motywy działania sprawców zabójstw,
- omówić czynności po uzyskaniu informacji o zabójstwie,
- przeprowadzić oględziny miejsca znalezienia zwłok,
- omówić metody identyfikacji NN zwłok,
- określić zasady typowania sprawców zabójstw,
- udokumentować wykonane czynności,
- analizować materiały procesowe.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Kwalifikowanie stanów faktycznych w sprawach o przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu.	4	pogadanka, ćwiczenia, dyskusja	Nawiązując do wiedzy słuchaczy przypomnij znamiona przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu. Na podstawie przykładów z praktyki zwróć uwagę na obszary, które mogą stwarzać problemy z prawidłową oceną znamion przestępstwa bójki i pobicia. Na podstawie założeń poleć słuchaczom dokonanie kwalifikacji prawnej różnych stanów faktycznych z uwzględnieniem form stadialnych i zjawiskowych oraz okoliczności nadzwyczajnie zaostrzających karę.
2. Motywy działania sprawców zabójstw. 3. Źródła informacji o przestępstwie, ofierze i sprawcy. 4. Specyfika oględzin – rola prokuratora i biegłego lekarza na miejscu zdarzenia. 5. Kryteria typowania sprawców zabójstw. 6. Symptomy wczesnych i późnych zmian pośmiertnych. 7. Znaczenie sekcji zwłok w procesie wykrywczym.	4	wykład, pogadanka	Omów i scharakteryzuj sprawców zabójstw w odniesieniu do motywów ich popełnienia, w szczególności na tle seksualnym, rodzinnym, porachunkowym. Scharakteryzuj wiktymne cechy ofiar. Przedstaw czynności podejmowane po uzyskaniu informacji o znalezieniu zwłok. Podkreśl rolę i znaczenie bieżącej oceny i analizy materiałów w odniesieniu do sposobu działania sprawcy, uwzględniając np. przestępców seryjnych. Omów kryteria typowania sprawców zabójstw, przedstaw możliwość wykorzystania w tym celu policyjnych i pozapolicyjnych zbiorów informatycznych oraz znaczenie portretu psychologicznego. Przytaczając przykłady przedstaw rolę biegłego-lekarza podczas oględzin miejsca zabójstwa. Zaprezentuj materiał filmowy (fotograficzny) z oględzin i otwarcia zwłok oraz towarzyszącą temu dokumentację medyczno-sądową.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
8. Pojęcie N.N. zwłok oraz istota identyfikacji w przypadku przestępczego spowodowania śmierci. 9. Metody identyfikacji N.N. zwłok.	2	wykład, pogadanka	Omów postępowanie w przypadku znalezienia zwłok o nieustalonej tożsamości. Przetwórz możliwości wykorzystania KSIP w tym zakresie. Omawiając metody identyfikacji N.N. zwłok, podkreśl obowiązek policjanta prowadzącego czynności w sprawie identyfikacji N.N. zwłok do spowodowania pobrania materiału genetycznego od N.N. zwłok i ich przekazania do badań w celu oznaczenia kodu genetycznego.
10. Oględziny miejsca znalezienia zwłok.	5	ćwiczenia	Podziel słuchaczy na grupy, które na podstawie przygotowanych założeń przeprowadzą oględziny miejsca znalezienia zwłok i sporządzą protokół oględzin miejsca zdarzenia, protokół zewnętrznych oględzin zwłok w miejscu znalezienia, szkice (roboczy i właściwy), notatkę pooględzinową. Dokumentacja podlega zaliczeniu. Zwróć uwagę na zasady sporządzania protokołu zewnętrznych oględzin zwłok na miejscu ich znalezienia. Podkreśl obowiązek sfotografowania i zdaktyloskopowania zwłok oraz zabezpieczenie odzieży i rzeczy zmarłego.
11. Analiza akt postępowania przygotowawczego o przestępstwa przeciwko życiu.	2	ćwiczenia	Przeprowadź dyskusję, w trakcie której słuchacze zaprezentują wyniki analiz akt postępowania pod kątem prawidłowości ich prowadzenia i dokumentowania oraz wypracowane wnioski co do dalszego toku postępowania.
12. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	dyskusja	Omów sporządzoną dokumentację wskazując ewentualne błędy.

TEMAT NR 9: Czynności wykrywcze w sprawach o przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- kwalifikować stany faktyczne przestępstw przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu,
- scharakteryzować motywy działania sprawców,
- omówić czynności po uzyskaniu informacji o przestępstwie,
- przeprowadzić oględziny miejsca,
- udokumentować wykonane czynności,
- analizować materiały procesowe.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Kwalifikowanie stanów faktycznych w sprawach o przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu	4	pogadanka, ćwiczenia, dyskusja	Nawiązując do wiedzy słuchaczy przypomnij znamiona przestępstw przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu. Na podstawie założeń poleć słuchaczom dokonanie kwalifikacji prawnej różnych stanów faktycznych, z uwzględnieniem form stadialnych i zjawiskowych oraz okoliczności nadzwyczajnie zaostrzających karę. Szczególną uwagę zwróć na różnice pomiędzy sprowadzeniem zdarzenia a sprowadzeniem niebezpieczeństwa zdarzenia. Scharakteryzuj znamiona przestępstwa uprowadzenia statku wodnego i powietrznego oraz terroryzmu. Szczególną uwagę poświęć przestępstwom wyrabiania, posiadania, handlu i posługiwania się materiałami wybuchowymi i innymi, mogącymi sprowadzić niebezpieczeństwo dla życia, zdrowia wielu osób albo mienia w wielkich rozmiarach.
2. Motywy działania sprawców. 3. Źródła informacji o przestępstwie, ofierze i sprawcy. 4. Specyfika oględzin – rola prokuratora i biegłych różnych specjalności na miejscu zdarzenia. 5. Kryteria typowania sprawców. 6. Korelacje przestępstw przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu z przestępczością zorganizowaną i transgraniczną.	3	wykład, pogadanka	Omów i scharakteryzuj motywy działania sprawców o charakterze terrorystycznym. Przedstaw specyfikę czynności wykrywczych w sprawach katastrof, pożarów itd. Wskaż na obowiązki policjanta wynikające z przyjętej metodyki postępowania. Przytaczając przykłady przedstaw rolę biegłych z wielu dziedzin podczas oględzin miejsca pożarów, katastrof, wybuchów, miejsca ujawnienia zgromadzonych materiałów wybuchowych i innych niebezpiecznych materiałów. Wskaż na niebezpieczeństwo powiązań kryminalnych niektórych z przestępstw tej kategorii z przestępczością zorganizowaną i transgraniczną.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
7. Znaczenie i specyfika oględzin miejsca pożaru oraz miejsca użycia materiałów wybuchowych lub ujawnienia zgromadzonych materiałów wybuchowych.	2	wykład, pogadanka	Omów znaczenie oraz specyfikę oględzin miejsca pożaru i miejsca użycia materiałów wybuchowych lub miejsca ujawnienia zgromadzonych materiałów wybuchowych. Podkreśl rolę biegłego w tego typu oględzinach oraz kwestie bezpieczeństwa przeprowadzanych czynności.
8. Analiza akt postępowania przygotowawczego o przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu.	2	ćwiczenia	Przeprowadź dyskusję, w trakcie której słuchacze zaprezentują wyniki analiz akt postępowania pod kątem prawidłowości ich prowadzenia i dokumentowania oraz wypracowane wnioski co do dalszego toku postępowania.
9. Zaliczenie tematów nr 6-9.	1	sprawdzian wiedzy	Wystawienie oceny okresowej.

TEMAT NR 10: Czynności wykrywcze w sprawach o przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- kwalifikować stany faktyczne przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji,
- wskazać czynności wykrywcze w sprawach o przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji,
- omówić sposoby postępowania służb policyjnych i wspomagających od momentu uzyskania informacji o zdarzeniu drogowym,
- określić zasady zabezpieczenia miejsca zdarzenia,
- określić skład i zadania członków grupy operacyjno-procesowej,
- przeprowadzić oględziny miejsca wypadku drogowego.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Kwalifikowanie stanów faktycznych w sprawach o przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji.	2	pogadanka, ćwiczenia	Na podstawie przykładów z praktyki zwróć uwagę na obszary, które mogą stwarzać problemy z prawidłową oceną znamion przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (art.173-178a k.k.). Na podstawie założeń poleć słuchaczom dokonanie kwalifikacji prawnej różnych stanów faktycznych, z uwzględnieniem form stadialnych i zjawiskowych.
2. Czynności wykrywcze w sprawach o przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji.	3	pogadanka, wykład	Wskaż na zasady postępowania policjanta po uzyskaniu informacji o wypadku drogowym oraz na czynności, jakie należy wykonać na miejscu wypadku drogowego. Akcentuj konieczność szybkiego podjęcia działań po uzyskaniu informacji o przestępstwie. Podkreśl konieczność pełnej koordynacji działań ratowniczych oraz operacyjnych i procesowych. Wskazując na specyfikę prowadzenia oględzin miejsca wypadku drogowego zwróć uwagę na rodzaje śladów występujących na miejscu zdarzenia, zasady organizacji grupy operacyjno-procesowej i sposobu dokumentowania czynności. Wskaż na istotną rolę biegłego na różnych etapach postępowania przygotowawczego oraz możliwość wykorzystania jego opinii w typowaniu osób podejrzanych.
3. Oględziny miejsca wypadku komunikacyjnego.	4	ćwiczenia	Przeprowadź ćwiczenia polegające na oględzinach miejsca wypadku drogowego. Słuchacze pracując w grupach sporządzają: protokół oględzin miejsca wypadku drogowego, protokół oględzin pojazdu, metryczki śladowe, szkic (roboczy i właściwy), dokumentację fotograficzną. Dokumentacja podlega zaliczeniu.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
4. Rola biegłego w sprawie wypadku komunikacyjnego.	2	ćwiczenia	Omów rolę biegłego w sprawie wypadku komunikacyjnego, zaakcentuj specyfikę pytań do biegłych różnych dziedzin. W ramach ćwiczeń poleć przygotowanie propozycji pytań do biegłych.
5. Analiza akt postępowania przygotowawczego o przestępstwa wypadku komunikacyjnego.	2	ćwiczenia	Przeprowadź dyskusję, w trakcie której słuchacze zaprezentują wyniki analiz akt postępowania pod kątem prawidłowości ich prowadzenia i dokumentowania oraz wypracowane wnioski co do dalszego toku postępowania.
6. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	2	dyskusja	Omów sporządzoną dokumentację wskazując ewentualne błędy.

TEMAT NR 11: Czynności wykrywcze w sprawach o przestępstwa fałszowania pieniędzy i dokumentów.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- kwalifikować stany faktyczne przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów i obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi,
- scharakteryzować wybrane metody działania sprawców,
- powołać biegłego z zakresu badań dokumentów,
- wskazać zasady typowania sprawców przestępstw fałszowania pieniędzy i dokumentów,
- analizować materiały procesowe,
- udokumentować czynności związane z przeszukaniem w sprawach o przestępstwa fałszowania pieniędzy i dokumentów.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Ustawowe znamiona wybranych przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów i obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi. 2. Kwalifikowanie stanów faktycznych w sprawach o przestępstwa przeciwko dokumentom oraz obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi.	3	wykład, ćwiczenia	Zapoznaj słuchaczy ze zjawiskiem fałszowania pieniędzy i dokumentów. Scharakteryzuj znamiona przestępstw: fałszu materialnego i intelektualnego, fałszu pośredniego, posługiwania się dokumentem stwierdzającym tożsamość innej osoby, zniszczenia, uszkodzenia, ukrycia dokumentu, fałszowania i puszczania w obieg pieniędzy, papierów wartościowych, wprowadzenia w obieg fałszywego pieniądza otrzymanego jako prawdziwego. Na podstawie założeń poleć słuchaczom dokonanie kwalifikacji prawnej różnych stanów faktycznych z uwzględnieniem form stadialnych i zjawiskowych oraz okoliczności nadzwyczajnie zastrzegających karę.
3. Wybrane rodzaje fałszerstw i metody działania sprawców. 4. Taktyka prowadzenia czynności wykrywczych.	2	pogadanka, wykład, ćwiczenia	Podkreśl rolę oględzin w przypadku ujawnienia fałszerstwa oraz możliwości wykorzystania opinii biegłego w procesie wykrywczym. Przedstaw zakres współpracy Policji z instytucjami zwalczającymi fałszerstwa. Wskaż na związki między przestępstwami fałszowania dokumentów i pieniędzy a przestępstwami gospodarczymi, celnymi, podatkowymi, itd.
5. Przeszukanie pomieszczeń i osób w sprawach o przestępstwa fałszowania pieniędzy i dokumentów.	4	symulacja, ćwiczenia	Przeprowadź symulację przeszukania mieszkania i osób. Zwróć uwagę na warunki bezpieczeństwa podczas wykonywania tych czynności oraz zasady postępowania ze znalezionymi przedmiotami, np. techniczne zabezpieczenie informatycznych nośników informacji.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
6. Procedury postępowania w zakresie ujawniania i ścigania przestępstw fałszowania pieniędzy.	1	dyskusja, ćwiczenia	Scharakteryzuj system obiegu informacji w Policji w zakresie ścigania i ujawniania przestępstw fałszowania pieniędzy. Omów zadania koordynatorów odpowiedzialnych za koordynację przedsięwzięć w zakresie przeciwdziałania przestępczości produkcji oraz dystrybucji fałszywych znaków pieniężnych. Zwróć uwagę na obowiązek rejestracji w systemie SESPOL faktu ujawnienia falsyfikatu. Zaprezentuj i omów formularz informacyjno-zgłoszeniowy w sprawach o przestępstwa produkcji i dystrybucji fałszywych znaków pieniężnych – waluta obca, polska. Na podstawie przygotowanego założenia poleć wypełnienie formularza informacyjno-zgłoszeniowego. Formularz podlega zaliczeniu. Zwróć uwagę na zasady wypełniania meldunku informacyjnego o przestępstwa produkcji i dystrybucji fałszywych znaków pieniężnych.
7. Omówienie sporządzonej dokumentacji.	1	dyskusja	Omów sporządzoną dokumentację wskazując na ewentualne błędy.

TEMAT NR 12: Czynności wykrywcze w sprawach o przestępstwa handlu ludźmi.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- kwalifikować stany faktyczne wybranych przestępstw dotyczących handlu ludźmi,
- wskazać sposób postępowania policjanta w przypadku uzyskania informacji o przestępstwie handlu ludźmi,
- scharakteryzować metody działania sprawców przestępstw handlu ludźmi,
- wskazać podmioty pozapolicyjne zaangażowane w przeciwdziałanie i zwalczanie przestępstw związanych z handlem ludźmi.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Kwalifikowanie stanów faktycznych w sprawach o przestępstwa handlu ludźmi.	2	wykład, ćwiczenia praktyczne	Omów znamiona przestępstwa handlu ludźmi i uprowadzenia osoby w celu uprawiania prostytucji za granicą. Nawiąż do przestępstwa zmuszania do prostytucji, sutenerstwa, stręczycielstwa, kuplerstwa. Zwróć uwagę na art. 8 przepisów wprowadzających k.k., w którym określona została odpowiedzialność za przestępstwo spowodowania oddania innej osoby w stan niewolnictwa albo uprawianiu handlu niewolnikami. Na podstawie założeń poleć słuchaczom dokonanie kwalifikacji prawnej różnych stanów faktycznych, z uwzględnieniem form stadialnych i zjawiskowych oraz okoliczności nadzwyczajnie zaostrzających karę.
2. Metody działania sprawców. 3. Taktyka prowadzenia czynności wykrywczych. 4. Działania o charakterze międzynarodowym mające na celu przeciwdziałanie i zwalczanie handlu ludźmi.	2	wykład, dyskusja	Przedstaw skalę zjawiska handlu ludźmi do: wykorzystywania seksualnego, niewolniczej pracy, żebractwa, handlu organami w Polsce i na świecie. Omów metody działania sprawców przestępstw handlu ludźmi oraz taktykę prowadzenia czynności wykrywczych. Omów szczegółowo „Algorytm postępowania funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia przestępstwa handlu ludźmi”. Wskaż źródła informacji o przestępstwach handlu ludźmi. Omów zakres działania komórki organizacyjnej KGP właściwej w zakresie zwalczania handlu ludźmi. Przedstaw podstawy prawne działań międzynarodowych ukierunkowanych na zapobieganie i zwalczanie handlu ludźmi (konwencje międzynarodowe, protokoły ONZ, Rady Europy oraz Unii Europejskiej). Omawiając zjawisko handlu ludźmi nawiązuj do praw człowieka.

TEMAT NR 13: Czynności wykrywcze w sprawach o przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych i samorządu terytorialnego.**CELE:** Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- kwalifikować stany faktyczne przestępstw w sprawach o przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych i samorządu terytorialnego,
- scharakteryzować taktykę prowadzenia czynności wykrywczych.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Kwalifikowanie stanów faktycznych w sprawach o przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych i samorządu terytorialnego.	2	wykład, ćwiczenia, dyskusja	Na podstawie przykładów z praktyki zwróć uwagę na obszary, które mogą stwarzać problemy z prawidłową oceną znamion przestępstw przeciwko działalności instytucji państwowych i samorządu terytorialnego. Wskaż także przepisy dot. przestępstwa łapownictwa wyborczego, sportowego i gospodarczego. Zwróć uwagę na przestępstwo zawarte w art. 231 k.k. Poleć słuchaczom dokonanie kwalifikacji prawnej różnych stanów faktycznych, z uwzględnieniem form stadialnych i zjawiskowych oraz okoliczności nadzwyczajnie zaostrzających karę.
2. Taktyka prowadzenia czynności wykrywczych.	2	dyskusja	Omów specyfikę zbierania dowodów oraz taktykę prowadzenia czynności wykrywczych wskazując na sposoby rozbijania solidarności sprawców tych przestępstw.
3. Analiza akt postępowania przygotowawczego o przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych i samorządu terytorialnego.	1	ćwiczenia	Przeprowadź dyskusję, w trakcie, której słuchacze zaprezentują wyniki analiz akt postępowania pod kątem prawidłowości ich prowadzenia i dokumentowania oraz wypracowane wnioski co do dalszego toku postępowania.

TEMAT NR 14: Czynności wykrywcze w sprawach o przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu oraz z ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- kwalifikować stany faktyczne przestępstw w sprawach o przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu oraz z ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych,
- scharakteryzować przestępstwa wzięcia zakładnika, udziału w niebezpiecznym zbiegowisku, niszczenia infrastruktury, przestępstw z nienawiści, udziału w przestępczości zorganizowanej i nielegalnego obrotu bronią i amunicją oraz z ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych,
- scharakteryzować taktykę prowadzenia czynności wykrywczych.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Kwalifikowanie stanów faktycznych w sprawach o przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu oraz z ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych.	2	wykład, ćwiczenia, dyskusja	Na podstawie przykładów z praktyki zwróć uwagę na obszary, które mogą stwarzać problemy z prawidłową oceną znamion przestępstw przeciwko porządkowi publicznemu. Szczególną uwagę słuchaczy zwróć na znamiona przestępstwa wzięcia zakładnika, udziału w niebezpiecznym zbiegowisku, niszczenia infrastruktury, przestępstw z nienawiści, udziału w przestępczości zorganizowanej i nielegalnego obrotu bronią i amunicją. Poleć słuchaczom dokonanie kwalifikacji prawnej różnych stanów faktycznych, z uwzględnieniem form stadialnych i zjawiskowych oraz okoliczności nadzwyczajnie zaostrzających karę.
2. Taktyka prowadzenia czynności wykrywczych. 3. Udział biegłych i współdziałanie Policji z CBS i ABW.	4	dyskusja, ćwiczenia	Omów specyfikę zbierania dowodów oraz taktykę prowadzenia czynności wykrywczych wskazując na związki tej kategorii przestępstw z przestępczością zorganizowaną i konieczność współpracy w procesie wykrywczym z CBS i ABW. Zaprezentuj materiał filmowy z przebiegu imprezy masowej. Na podstawie zaprezentowanego materiału wypracuj w ramach dyskusji czynności wykrywcze, zmierzające w kierunku ustalenia sprawy i pociągnięcia go do odpowiedzialności karnej.
4. Zaliczenie tematów nr 10-14.	1	sprawdzian wiedzy	Wystawienie oceny okresowej.

TEMAT NR 15: Czynności wykrywcze w sprawach o przestępstwa komputerowe.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- kwalifikować stany faktyczne o przestępstwa komputerowe,
- wskazać metody działania sprawców,
- omówić metody ujawniania i zabezpieczania dowodów przestępczości komputerowej,
- omówić sposób postępowania przy zabezpieczaniu elektronicznych nośników informacji.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Ustawowe znamiona przestępstw komputerowych. 2. Właściwość miejscowa.	2	wykład, praca w grupach, dyskusja	Na podstawie przepisów k.k. oraz ustaw szczególnych (najczęściej popełnianych i w odniesieniu do informacji spływających z biuletynu) omów przestępstwa komputerowe. Podziel słuchaczy na dwuosobowe zespoły i każdemu z nich przydziel jeden rodzaj założeń (wybrany przepis) dotyczący przestępstwa komputerowego. Zadaniem słuchaczy jest określenie ustawowych znamion przestępstwa. Wywołaj dyskusję na temat trafności opisu znamion i wątpliwości interpretacyjnych. Przedstaw opis kilku działań przestępczych i zleć dokonanie ich kwalifikacji. Omów znamiona przestępstw w sieci teleinformatycznej, które są najczęściej popełniane w odniesieniu do informacji spływających z biuletynu. Zwróć uwagę na specyfikę ustalania właściwości miejscowej w przypadku zaistnienia przestępstwa popełnionego za pośrednictwem sieci teleinformatycznej.
3. Charakterystyka przestępczości komputerowej. 4. Metody ujawniania i zabezpieczania dowodów. 5. Procesowo-techniczne zabezpieczanie nośników informatycznych dla potrzeb procesu karnego.	4	dyskusja, ćwiczenia	Wskaż najistotniejsze trendy w rozwoju przestępczości teleinformatycznej. Scharakteryzuj różnice pomiędzy cybernaruszeniem a przestępstwem komputerowym. Zaprezentuj metody operacyjnego i procesowego ujawniania, zabezpieczania dowodów przestępczości komputerowej. Wskaż podstawowe elementy i zasady dotyczące zabezpieczania nośników informatycznych oraz sprzętu komputerowego. Zleć, w zespołach dwuosobowych, zabezpieczanie (procesowe i techniczne) nośników informatycznych. Poleć słuchaczom sporządzenie propozycji zapisu w protokole oględzin miejsca w zakresie zabezpieczenia nośnika informatycznego oraz wykonanie metryczki śladu. W miarę możliwości zajęcia powinny być prowadzone przez dwóch nauczycieli realizujących zagadnienia z zakresu informatyki oraz zagadnienia z zakresu techniki kryminalistycznej. Dokumentacja podlega zaliczeniu.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
6. Zaliczenie tematów nr 1 i 15.	1	sprawdzian wiedzy	Wystawienie oceny okresowej.

TEMAT NR 16: Etyka w pracy dochodzeniowo-śledczej.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- określić zasady etyki zawodowej w odniesieniu do pracy dochodzeniowo-śledczej,
- rozpoznać przypadki łamania zasad etyki,
- określić europejskie standardy pracy służb kryminalnych,
- określić różnicę między łamaniem praw człowieka a ingerencją w prawa i wolności,
- wskazać obszary, gdzie mogą wystąpić zachowania dyskryminacyjne.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Zasady etyki zawodowej. 2. Problemy etyczne w pozyskiwaniu materiału dowodowego. 3. Moralne trudności i zagrożenia związane z kontaktami ze środowiskiem przestępczym. 4. Moralność a skuteczność działań wykrywczych. 5. Konflikt wewnętrzny. 6. Orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczące działań Policji: <ul style="list-style-type: none"> - prawo do życia a sytuacje kryzysowe w pracy dochodzeniowo-śledczej, - prawo do wolności a zatrzymanie osób i postępowanie z nimi, - zakaz tortur i niehumanitarnego, poniżającego traktowania bądź karania a wykrywcze czynności dochodzeniowo-śledcze, - prawo do prywatności a przeszukiwanie i kontrola korespondencji. 7. Zachowania dyskryminacyjne w toku postępowania przygotowawczego.	2	dyskusja, studium przypadku	W trakcie dyskusji odwołaj się do doświadczenia i wiedzy słuchaczy, wskaż na znaczenie zasad etyki zawodowej w służbie kryminalnej. Przedstaw moralne problemy pozyskiwania materiału dowodowego przy: przesłuchaniu podejrzanego, przeszukaniu, okazaniu, oględzinach, kontakcie z ofiarami i sprawcami przestępstw. Omów istotę konfliktu wewnętrznego oraz trudności w jego rozwiązywaniu i podejmowaniu decyzji. Przedstaw najczęściej spotykane konflikty: moralność a prawo, służba a rodzina, przełożeni a koledzy. Analizując konkretne przypadki, omów zdarzenia, w których doszło do naruszeń zasad etyki zawodowej. Opisz sytuacje kryzysowe związane z naruszeniem prawa do życia w pracy kryminalnej. Przy omawianiu prawa do wolności, zinterpretuj zakaz tortur wskazując trzy poziomy dolegliwości: tortury, niehumanitarnie traktowanie, poniżające traktowanie. W dyskusji ze słuchaczami omów różnorodne zachowania dyskryminacyjne mogące wystąpić w procesie wykrywczym. Poproś słuchaczy o podanie przykładów z własnej praktyki zawodowej, wskazujących na przejawy dyskryminacji, które mogą wystąpić w czynnościach operacyjnych i dochodzeniowych (przeszukanie osoby, przeszukiwanie pomieszczeń, konfrontacja, okazanie). Przeanalizuj specyfikę niektórych środowisk m.in. prostytutek, homoseksualistów, Romów w kontekście zachowań dyskryminacyjnych policjantów.

TEMAT NR 17: Stres i wypalenie zawodowe.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- zdefiniować zagrożenia natury emocjonalnej, wynikające z realizacji procesu wykrywczego,
- rozpoznać objawy stresu i wypalenia zawodowego u siebie i innych policjantów,
- skutecznie bronić siebie i innych od skutków stresu i wypalenia zawodowego,
- stosować techniki relaksacyjne,
- kształtować odpowiednie relacje z otoczeniem zawodowym i pozasłużbowym,
- wskazać, zastosować i wypracować optymalne dla siebie sposoby zapobiegania i radzenia sobie z wypaleniem zawodowym.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Zagrożenia natury emocjonalnej, wynikające z realizacji procesu wykrywczego. 2. Objawy stresu i wypalenia zawodowego u siebie i innych policjantów. 3. Niedopuszczenie do skutków stresu i wypalenia zawodowego. 4. Stosowanie technik relaksacyjnych. 5. Kształtowanie odpowiednich relacji z otoczeniem zawodowym i pozasłużbowym.	2	pogadanka	Przedstaw symptomy stresu zawodowego i wypalenia zawodowego. Wskaż korelacje pomiędzy zaburzeniami sfery emocjonalnej i specyfiką służby w pionie dochodzeniowo-śledczym a ujemnymi konsekwencjami z nich wynikającymi w życiu zawodowym i pozasłużbowym. Zwróć uwagę na zagrożenia wynikające z długotrwałości znacznego obciążenia psychicznego. Przedstaw efektywne sposoby radzenia sobie ze stresem zawodowym oraz przeciwdziałaniu wypaleniu zawodowemu.
6. Praktyczne wykorzystanie technik relaksacyjnych.	4	warsztaty	Warsztaty technik relaksacyjnych. Warsztaty i poprzedzające je ćwiczenia odbywają się w ciągu jednego dnia, w ramach 6-godzinnego bloku.

TEMAT NR 18: Postępowanie przed sądem I instancji.

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił ocenić wartość materiału dowodowego zebranego przez policjanta prowadzącego postępowanie przygotowawcze.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Porządek rozprawy głównej. 2. Zachowanie policjanta występującego w sądzie w charakterze świadka. 3. Wpływ jakości dowodów zebranych w postępowaniu przygotowawczym na przebieg i wynik rozprawy głównej.	8	pogadanka, udział w rozprawie, dyskusja	Omów porządek rozprawy głównej. W zakresie postępowania dowodowego zwróć uwagę na zakres wykorzystania dowodów zebranych w postępowaniu przygotowawczym. Podkreśl, że przebieg i wyniki rozprawy głównej są istotną formą oceny pracy prowadzącego postępowanie przygotowawcze. Omów zachowanie się policjanta występującego w sądzie w charakterze świadka. W czasie realizacji tematu należy umożliwić słuchaczom uczestnictwo w rozprawie sądowej albo należy wykorzystać film instruktażowy z przebiegu takiej rozprawy.

BLOK ZAGADNIENIOWY NR IV**Doskonalenie umiejętności ze szkolenia strzeleckiego****TEMAT NR 1: Szkolenie strzeleckie.**

CELE: Po zrealizowaniu tematu, słuchacz będzie potrafił:

- bezpiecznie i sprawnie wykonać strzelania statyczne, szybkie, dynamiczne, sytuacyjne,
- szybko i sprawnie przyjmować postawy strzeleckie, dobywać broń (również z kabury operacyjnej), rozpoznawać cel, oddać celny strzał,
- we właściwy sposób przemieszczać się z bronią,
- stosować elementy techniki i taktyki posługiwania się bronią palną,
- usuwać zacięcia broni palnej.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
1. Strzelanie statyczne o zmieniającym się stopniu trudności, zgodnie z warunkami strzelań. * zalecane jest wykonanie 1 strzelania	3	ćwiczenia	Zrealizuj strzelanie statyczne Nr 3 , zgodnie z zasadą stopniowania trudności oraz warunkami określonymi w przepisach prawnych dotyczących szkolenia strzeleckiego policjantów przy użyciu broni palnej krótkiej. W celach szkoleniowych dopuszcza się powtarzanie planowanych strzelań. Dopuszcza się wykonywanie strzelań w ubiorach cywilnych. Zaleca się strzelanie przy wykorzystaniu posiadanej kabury.
2. Strzelanie szybkie o zmieniającym się stopniu trudności, zgodnie z warunkami strzelań. * zalecane jest wykonanie 2 strzelań	4	ćwiczenia	Zrealizuj strzelania szybkie Nr 13 i Nr 16 , zgodnie z zasadą stopniowania trudności oraz warunkami określonymi w przepisach prawnych dotyczących szkolenia strzeleckiego policjantów przy użyciu broni palnej krótkiej. W celach szkoleniowych dopuszcza się powtarzanie planowanych strzelań. Dopuszcza się wykonywanie strzelań w ubiorach cywilnych. Zaleca się strzelanie przy wykorzystaniu posiadanej kabury.
3. Strzelanie dynamiczne o zmieniającym się stopniu trudności, zgodnie z warunkami strzelań. * zalecane jest wykonanie 4 strzelań	12 (4+4+4)	ćwiczenia	Zrealizuj strzelania dynamiczne Nr 17, Nr 19, Nr 22, Nr 24 w celach szkoleniowych, zgodnie z zasadą stopniowania trudności oraz warunkami określonymi w przepisach prawnych dotyczących szkolenia strzeleckiego policjantów przy użyciu broni palnej krótkiej. W celach szkoleniowych dopuszcza się powtarzanie planowanych strzelań. Dopuszcza się wykonywanie strzelań w ubiorach cywilnych. Zaleca się strzelanie przy wykorzystaniu posiadanej kabury.

Zagadnienia	Czas	Metoda	Wskazówki do realizacji
4. Strzelanie sytuacyjne o zmieniającym się stopniu trudności, zgodnie z warunkami strzelań. * zalecane jest wykonanie 4 strzelań	11 (3+4+4)	ćwiczenia	Zrealizuj strzelania sytuacyjne Nr 27, Nr 25, Nr 31, Nr 32 , zgodnie z zasadą stopniowania trudności oraz warunkami określonymi w przepisach prawnych dotyczących szkolenia strzeleckiego policjantów przy użyciu broni palnej krótkiej. W celach szkoleniowych dopuszcza się powtarzanie planowanych strzelań. Dopuszcza się wykonywanie strzelań w ubiorach cywilnych. Zaleca się strzelanie przy wykorzystaniu posiadanej kabury.

Warunkiem zaliczenia tematu jest zaliczenie wszystkich planowanych strzelań.